

ગણિત
Mathematics
(311)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો

પ્રશ્ન 1. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો . (2)

a) વિદ્યાર્થીઓના એક સમૂહ માં 100 વિદ્યાર્થી ઓ હિન્દી ભાષા જાણે છે.45 અંગ્રેજી ભાષા જાણે છે.દરેક વિદ્યાર્થી કાંતો અંગ્રેજી અથવા તો હિંદીભાષા જાણે છે. સમૂહ માં કેટલા વિદ્યાર્થી છે? (જુઓ પ્રકરણ 1)

b)એક થેલામાં 8 લાલ રંગ ના તથા 5 લીલા રંગ ના દડા છે. થેલામાંથી બે દડા યાદચ્છિક રીતે એકસાથે કાઢવામાં આવે છે. બંને દડા લીલા રંગના હોવાની સંભાવના જણાવો. (જુઓ પ્રકરણ 19)

પ્રશ્ન 2. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો મા આપો. (2)

a) તમારા વર્ગ માં 15 છોકરા તથા 10 છોકરીઓ છે. આ વિદ્યાર્થી ઓ માથી ચાર સભ્યો ની એક સમિતિ બનાવવી છે. આ સમિતી માં ઓછા માં ઓછી ત્રણ છોકરીઓ હોવી જરૂરી છે. તો સમજાવો કે આ સમિતી કયા પ્રકારે બનાવી શકાય? (જુઓ પ્રકરણ 8)

b)જો $|z| = 1$ હોય તો સાબિત કરો કે $\frac{z-1}{z+1}$ ($z \neq -1$) એક ઉત્તમ કાલ્પનિક સંખ્યા છે. જો $z = 1$ હોય તો તમારો નિષ્કર્ષ શું હશે ? (જુઓ પ્રકરણ 8)

પ્રશ્ન 3. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આપો. (2)

a)એક ત્રિકોણ ની બાજુઓ આ માપ નો ગુણોત્તર $a:b:c=7:8:9$ હોય તો દર્શાવો કે $\cos A: \cos B: \cos C = 14:11:6$ થશે . (જુઓ પ્રકરણ 5)

b) ગોલક $x^2 + y^2 + z^2 = 49$ પર સમતલ $2x + 3y - z - 5\sqrt{14} = 0$ ધ્વારા કપાયેલા વર્તુળાકાર ભાગની ત્રિજ્યા શોધો . (જુઓ પ્રકરણ 9)

પ્રશ્ન 4. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આપો . (4)

a) શંકુ આકારો કઈ રીતે ઉત્પન્ન થાય છે ? તમારે આસપાસ ના વાતાવરણ માં વર્તુળ પરવાલય , લંબગોળ , તથા અતિવાલય આકાર ના ચાર ચાર ઉદાહરણો આપો તથા તેની વિવિધ માહિતી ની સૂચિ તૈયાર કરો. (જુઓ પ્રકરણ 12)

b) એક ગુણોત્તર શ્રેણી ના પ્રથમ ત્રણ પાડો નો ગુણોત્તર શ્રેણી શોધો.

પ્રશ્ન 5. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોમાથી કોઈ એક પ્રશ્ન 0નો ઉત્તર આપો .

(4)

a) (i) ફલન નું એક ઉદાહરણ આપો જેનો આલેખ ઉદગમ બિંદુ ને સમમિતીય હોય . તેનો આલેખ પણ દોરો . (જુઓ પ્રકરણ 2 અને 8)

(ii) $7i^7 + 7i^6 + 3i^3 - 2i^2 + 1$ ને $a + bi$ સ્વરૂપે દર્શાવો (જુઓ પ્રકરણ 2 અને 8)

b) એક ગુણોત્તર શ્રેણીના ત્રણ પદો નો ગુણાકાર 512 છે. જોમ પ્રથમ પદ માં 6 ઉમેરવામાં આવે તો નવા પદો થી એક સમાંતર શ્રેણી બને છે. ત્રણેય પદો શોધો. (જુઓ પ્રકરણ 6)

પ્રશ્ન 6. આપેલા પ્રોજેક્ટ માથી ગમે તે બે પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો.

(6)

a)વર્ષ 2016 માં યોજાયેલા કોઈ એક દિવસીય ક્રિકેટ મેચ ને જુઓ. નિમ્નલિખિત મુદ્દાઓની સાપેક્ષે પ્રદર્શન તથા સરખામણી દર્શાવતો એક અહેવાલ તૈયાર કરો.

1) ખેલાડીઓના વ્યક્તિગત સ્કોર ની રેન્જ શોધો .

2) દરેક ટીમ ના મધ્યક વિચલન સ્કોર ગણો.

3) પ્રત્યેક ટીમ દીઠ વર્ગીકૃત આવૃત્તિ વિતરણ કોષ્ટક તૈયાર કરો જેમાં ઓવારો ની સંખ્યા ને વર્ગ અંતરાલ તથા તેના સંગત રણો ની સંખ્યા ને આવૃત્તિ ના સ્વરૂપે લો.

4) ઉપયુક્ત આવૃત્તિ વિતરણ (ભાગ -3) ને હિસ્ટોગ્રામ ની મદદ થી દર્શાવો .

b) તમારી આસપાસ રહેતા ઓછામાં ઓછા 50 પરિવારો નો સર્વે કરો. નિમ્નલિખિત મુદ્દાઓ ની સાપેક્ષે એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો .

1) એક નિશ્ચિત વર્ગ અંતરાલ નક્કે કરીને વ્યક્તિઓ ની ઉંમર નો ડેટા દર્શાવો.

2) પરિવારો ની સરેરાશ આવક ગણો.

3) આપેલ વસ્તીમાં સાક્ષરતા દર ની સરખામણી ઉચ્ચ પ્રાથમિક , માધ્યમિક , ઉચ્ચતર માધ્યમિક સ્નાતક કે તેનાથી વધુ ના મુદ્દે સરખામણી કરો.

4) પરિવારો ની આવક માં તફાવત શોધો .

5) તૈયાર કરેલી માહિતી ને સ્તંભ આલેખ સ્વરૂપે દર્શાવો

ભૌતિક વિજ્ઞાન
Physics
(224)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.

(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો.

- નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માથીકોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)
 - બે સ્વરચીપિયા A તથા B પ્રત્યેકસેકન્ડે 10કંપનઉત્પન્ન કરે છે B નાએક ભુજ માં એક નાની વીંટી નાખ્યા બાદ ફરીથી 10કંપન પ્રતિ સેકન્ડ ઉત્પાદન થાય છે . વીંટી નાખ્યા બાદહવે જો B નીઆવૃત્તિ 430હર્ટ્ઝ હોય તોવીંટી નાખ્યા પહેલા B નીઆવૃત્તિ કેટલી હશે ? તમારા ઉત્તર પાછળ નું કારણ જણાવો.
 - કઈ પરિસ્થિતિ ઓમાં તણાવ બળને ભંજકતણાવ બળ કહેવાય છે?જો 100કી.ગ્રા . દળવાળો પદાર્થ 1મીટર લંબાઈ ના તાર પર લટકાવવા માં આવે તો તાર ની લંબાઈ 0.20 સે.મી વધે છે . જો તાર ની તન્યતા $9:8 \times 10^7$ ન્યુ .મી $^{-2}$ હોય તોતાર ના આડછેદનું ક્ષેત્રફળ શોધો . તાર માં ઉત્પન્ન થતી તાણશોધો. $g = 9.8$ મી..સે $^{-2}$ (જુઓ પ્રકરણ 8)
- નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં લખો. (૨)
 - પૃથ્વી માં કેટલી ઊંડાઈ એ g નુમાપ પૃથ્વી ની સપાટી પરના g નામાપ ની સરખામણી એ 75% થઇજશે ? ઊંચાઈ ની સાથે સાથે શું g ની કિંમત બદલાશે ? (જુઓ પ્રકરણ 5)
 - જો કોઈ એકબંદૂક માંથી સમક્ષિતીજ સાથે 30° નો ખૂણો બનાવતી દિશામાં ગોળી છોડવા માં આવે તથા ગોળીનો વેગ 250મી.સે – 1હોય તોગોળી બંદૂક થી કેટલા અંતરે જમીન પર પ્રહાર કરશે ? (જુઓ પ્રકરણ 4)
- નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં લખો (2)
 - મનીલો કે આપણી પાસે એક સદીશ A તથા સદિશC = 12B છે . સદિશ A x B નીદિશા સાદિશ C x A નીદિશા સાથે કઈ રીતેસંબંધિત છે? (જુઓ પ્રકરણ 1)
 - 2 કી. ગ્રાંતથા 20સે.મી ત્રિજ્યા વાળી એક ડીશ ને તેના વ્યાસ ના સંદર્ભેફેરવવા માં આવે છે . આ વ્યાસ ના સંદર્ભે તેનું કોણીય વેગમાનનું મૂલ્ય 0.2 કી.ગ્રા .મી 2 . સે. $^{-1}$ છે.(જુઓ પ્રકરણ 7)
- નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથીકોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100 – 150 શબ્દો માં આપો. (4)

a. સામાન વક્રતા કેન્દ્ર ધરાવતા અતમુખ અરીસા આંક જની વક્રતા ત્રિજ્યા 5. સે.મી , 7 સે.મી.તથા 10સે.મી . હોય તેવા દોરો . દરેક અરીસા ની કેન્દ્ર લંબાઈ શોધો.દરેક અરીસા માં મુખ્ય અક્ષ ને સમાંતર એક અપાત કિરણ તથા પરાવર્તિત કિરણ દોરો.
(જુઓ પ્રકરણ 20)

b. કોઈ પણ પ્રકશિયંત્ર ની વિભેદનક્ષમતા એટલે શું?રેલે ની કસોટી ઓને બે વર્ણપાટિય રેખાઓ દોરી નીચેના મુદ્દા ઓની સમજણ આપો.

1. સૂક્ષ્મદર્શક યંત્ર
2. દુરદર્શક(ટેલિસ્કોપ)માટે ભેદન શક્તિશોધવાના સૂત્રો લખો .

(જુઓ પ્રકરણ 23)

5. નિમ્નલિખિતપ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દોમાં લખો. (4)

a) તરંગ લંબાઈએટલે શું ? અવકાશ માં 10મીટર તરંગ લંબાઈ વાળા તરંગ માટે આવૃત્તિ તથા સમય ગાળોશોધો . (જુઓ પ્રકરણ 30)

b) જો આપ તથા આપનોમિત્ર રસ્તા પર સાઇકલ ચલાવો છો તો તમેનોંધ્યું હશે કે અલગ અલગ અંતર કાપેછે . દરેક પોતાનીસાઇકલ માં પાંચ પાંચ મિનિટ ના પાંચ સમયગાળા માટે પાંચ પરિસ્થિતિઓ નોંધો .

1. સામાન ગતિ માટે સ્થિતિ –સમય નો આલેખ દોર

2.આસમાન ગતિ માટે સ્થિતિ – સમય નો આલેખ દોરો. (જુઓ પ્રકરણ 2)

6. આપેલા પ્રોજેક્ટ માંથી કોઈ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. (6)

a) એકજ ધાતુ ની બે તકતીઓ A તથા B લો. તકતી A નીસપાટી ને કળા રંગ માં તથા B નીસપાટી ને સફેદ રંગ માં રંગો એક વિદ્યુત હિટરલઈ લો તથા સફેદ અને કાળી તકતી ને સમલંબ સ્ટેન્ડ પર એરીતે ગોઠવો કે બંને રંગ કરેલી સપાટીઓવિદ્યુત હિટરની સામે ગોઠવાય એબાબત નક્કીકરોકેતકતી ઓવિદ્યુત હીટરથી સામાન અંતરે રહે .બને તકતી ની રંગ કરેલીબાજુ સિવાય ની બાજુ એએકચીપિયો ફીટ કરો . અવલોકન કરી એવાત જણાવો કે કઈતકતી પર લાગેલા ચીપિયો ફીટ કરો. અવલોકન કરી એવાત જણાવો કેકઈ તકતી પર લાગેલો ચીપિયો વધુ માત્રા માં ગરમી ના તરંગો સ્વીકારે છે?કાળી સપાટી વાળાકે સફેદ સપાટી વાળા.

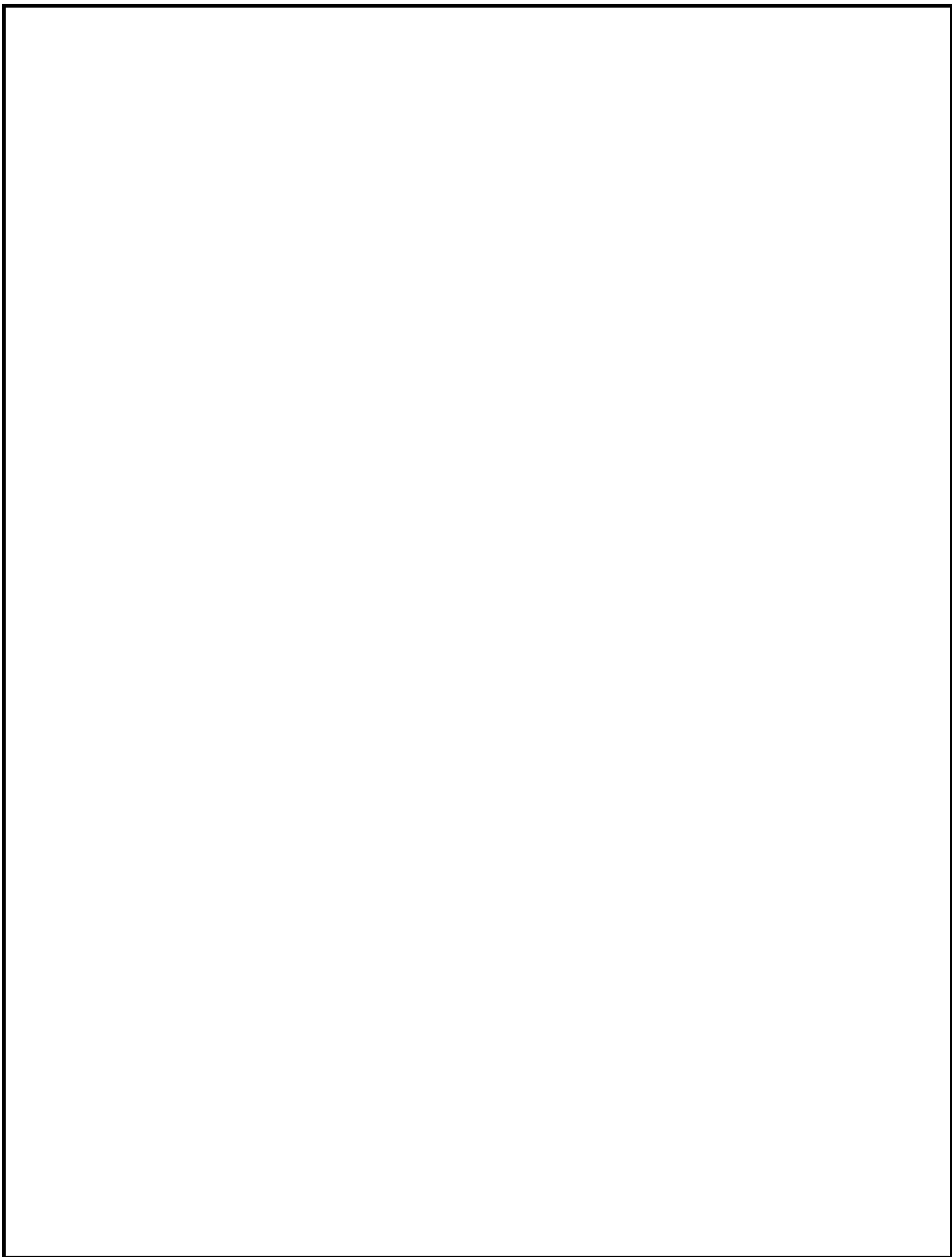
(જુઓ પ્રકરણ 12)

b) પથ્થર નો એક નાનો ટુકડો લો . તેને એક દોરાના એક છેડા પરબાંધો. આંગળીઓવડે બીજા છેડે પકડો અને ત્યારબાદ એક સમક્ષિતિજ પથ પર પથ્થર ને (આકૃતિ માં દર્શાવ્યા મુજબ) ફેરવો.ધીમી ગતિ થી શરૂઆત કરો અને ધીમે ધીમે ગતિ વધારો . અવલોકન કરી જવાબ આપો.

આકૃતિ

1) જ્યારે પથ્થર વર્તુળ ફરે છે તો તમને તમારી આંગળીઓ માં કોઈ ખેંચાણ બળ નો અનુભવ થાય છે.

2) જો અચાનક થી દોરો તૂટી જાય તો પથ્થર ના રસ્તા નું અવલોકન કરો.શું તૂટ્યા બાદ પણ પથ્થર એજ ગોળાકાર રસ્તા પર જાય છે કે રસ્તો બદલે છે? તમારા ઉત્તર ની સ્પષ્ટતા કારણો સહિત આપો . (જુઓ પ્રકરણ 4)

રસાયણ વિજ્ઞાન

Chemistry

(313)

શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20

Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.

(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો

1. નિમ્ન લિખીત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)

a) એક તત્વ ના એકમ કોષ સંરચનામાન 288 pm છે. તત્વ ની ઘનતા 7.2 ગ્રામ સે.મી -3 છે. તત્વ ના 208 ગ્રામ માં કેટલા પરમાણુઓ હશે ? (જુઓ પ્રકરણ -6)

b) આપેલા તત્વો ને આયનિય એન્ટાલ્પી ના ચઢતા ક્રમ માં ગોઠવો તમારા જવાબ ની સત્યતા ચકાસો . B, C, N, O. (જુઓ પ્રકરણ 3)

2. નિમ્ન લિખીત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તરઆશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (2)

a) 1)ક્લોરીન ની ઇલેક્ટ્રોન ગ્રહણ શક્તિ એ ફ્લોરીન ની ઇલેક્ટ્રોન ગ્રહણ શક્તિ ની સરખામણી માં વધુ ઋણ હોય છે . શા માટે ?

2) નાઇટ્રોજન વાયુ છે પરંતુ ફોસ્ફરસ ઘન છે . શા માટે ? (જુઓ પ્રકરણ 3 તથા 9)

b) જ્યારે બોરેક્ષ (Na₂B₄O₇ – 10H₂O) ની સાંદ્ર H₂SO₄ દ્વારા પ્રક્રિયા કરવામાં આવે ત્યારે શું થાય છે. પ્રક્રિયા નું રસાયણિક સૂત્ર લખો. (જુઓ પ્રકરણ 19)

3. નિમ્ન લિખીત પ્રશ્નો માંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40 -60 શબ્દો માં આપો. (૨)

a) KClO₃ (પોટેશિયમ ક્લોરેટ) ના વિઘટન માં MnO₂ (મેંગેનીઝ ડાયોક્સાઇડ) નો ફાળો જણાવો , પ્રક્રિયા નું રાસાયણિક સમીકરણ લખો (જુઓ પ્રકરણ 19)

b) જ્યારે એમોનિયા (NH₃)ની વધુ માત્રા માં Cl₂ સાથે પ્રક્રિયા કરવામાં આવે છે. ત્યારે શું થાય છે? રાસાયણિક સમીકરણ લખો. (જુઓ પ્રકરણ 8)

4. નિમ્ન લિખીત પ્રશ્નો માંથી કોઈપણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100 -150 શબ્દોમાં આપો.(4)

a) આપેલા સમીકરણો માં મુક્ત ઊર્જા ફેરફાર ની ગણતરી કરો.

i) CaCO₃(s) + CaO(s) + CO₂ (g) 298 k એ ΔH= 117.9 kJ, ΔS = 160.4 JK⁻¹

ii) 2 NO₂ (g) + N₂O₄(g) 298 Kએ ΔH = - 57.2 KJ , ΔS=- 175.6 JK⁻¹

b) સમજાવો .

1) જો રીડક્શન તાપમાને ધાતુ ને પ્રવાહી સ્વરૂપ માં ફેરવવામાં આવે તો ધાતુ નું રીડક્શન સરળ બને છે.

- 2) ફીણ ઉત્પાવન પધ્ધતિ માં ચીડ ના તેલ (Pine) નો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.
- 3) કઈ ધાતુ ના શુદ્ધિકરણ માટે સાઈનાઈડ પધ્ધતિ નો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
- 4) અતિ સંવેદનશીલ ધાતુ ના શુદ્ધિકરણ માટે કઈ પ્રક્રિયા નો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?

5. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100 -150 શબ્દો માં આપો . (4)

a) પ્રોટીન ને વ્યાખ્યાયિત કરો તથા દરેક નું એક એક ઉદાહરણ આપો. (જુઓ પ્રકરણ 29)

- 1) નિયામાંકારી પ્રોટીન
- 2) માળખાકીય પ્રોટીન
- 3) વાહક પ્રોટીન
- 4) રક્ષણાત્મક પ્રોટીન

b) 1) ફીનોલ સડારોધક (antiseptic) છે કે રોગ નાશક વ્યાખ્યાયિત કરો .

2) નિમ્નલિખિત પદાર્થોના ઉપયોગ માં રાખવામા આવતી સાવધાની ઓ જણાવો .

- 1) કીટાણુ નાશક (Germicide)
- 2) અજલનાશક (antacids)
- 3) જવર નાશક (antipyretic)
- 4) (a) ટ્રેકવીલાઈઝર તથા (b) નિન્દ્રાકારી (ઊંઘની દવા) (જુઓ પ્રકરણ 30)

6. આપેલા પ્રોજેક્ટ માથી કોઈ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો : (6)

a) ગામડામાં તથા શહેર માં રહેનારા વિદ્યાર્થી ઓ ના અલગ અલગ એમ બે સમૂહો બનાવો .બંને સમૂહ માં પર્યાવરણીય સમસ્યાઓ બાબતે ચર્ચા યોજો . નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપો:

(જુઓ પ્રકરણ 32)

- 1) વાયુ ગુણવત્તા આંક એટલે શું ?
- 2) વાયુ ગુણવત્તા આંક માં વૃદ્ધિ માટે શું જવાબદાર છે?
- 3) ગ્રામ્ય વિસ્તાર નો વાયુ ગુણવત્તા સૂચક આંક શહેરી વિસ્તાર ની સરખામણી માં સારો હોય છે.શામાટે ?
- 4) જો વાતાવરણ માં CO (કાર્બન મોનોક્સાઈડ) નું પ્રમાણ વધુ હોય તો વાતાવરણ પર તેની શું અસર થાય છે ?
- 5) ગ્રીનહાઉસ અસર માટે કયા વાયુઓ જવાબદાર છે ?
- 6) આમ્લવર્ષા (acid rain) માટે કયા વાયુઓ જવાબદાર છે ?

b) વિદ્યાર્થીઓના બે સમૂહો બનાવો તથા તેઓને વિટામીન ની ખામી ના કારણે થનારી બીમારી વિષે ચર્ચા કરવા કહો અને નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપો . (જુઓ પ્રકરણ 29)

- 1) અંતઃસ્રાવો (hormones) તથા વિટામીન માં શું તફાવત છે?

- 2) પાણીમાં દ્રાવ્ય વિટામીન નું એક ઉદાહરણ આપો.
- 3) ચરબીમાં દ્રાવ્ય વિટામીન નું એક ઉદાહરણ આપો.
- 4) વિટામીન C ની ખામી થી થતાં રોગ નું નામ આપો.
- 5) વિટામીન A ની ખામી થી થતા રોગ નું નામ આપો.
- 6) વિટામીન B₆ ની ખામી થી થતાં રોગ નું નામ આપો.

જીવ વિજ્ઞાન
Biology
(314)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો.

1. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40- 60 શબ્દો માં આપો (2)
 - (a) 1) DNA કઈકોશિકા ઓ માંજોવા મળે છે?
 - 2) શરીર માં શ્વેત કણો (WBC) નું કાર્ય શું છે?
 - 3) પ્રાણી કોષ માં હાજર પરંતુ વનસ્પતિ કોષ માં ગેરહાજર હોય તેવી કોશિકા નું કાર્ય શું છે?
 - 4) કોષીય શ્વસન માટે ના ઉત્સેયકો (enzyme) કઈ કોશિકા માં હોય છે? (જુઓ પ્રકરણ 4)
 - (b) નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો નામાટેના કારણો જણાવો (આમ શા માટેથાય છે?)
 - 1) પ્રાણીઓમાં શ્વસનઅંગો હોતા નથી .
 - 2) રાત્રી નાસમયે કોઈ ઝાડ નીચે સુવા માટે ની સલાહ શા માટે આપવા માં આવતી નથી?
(જુઓ પ્રકરણ 12)
2. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માંલખો.
 - (a) અંતઃકોષીય પાયન ના તબક્કા આકૃતિ દ્વારા દર્શાવો.આકૃતિ માં નામ નિર્દેશન કરો.
(જુઓ પ્રકરણ 13)
 - (b) એક શિક્ષક સૂક્ષ્મદર્શક ચંત્રમાં એક દળ તથા દ્વિદળ વનસ્પતિ ઓના મૂળ ના છેદના વિસ્થાપન દર્શાવી વિદ્યાર્થી ઓને (i) ઊર્ધ્વજળવાહક પેશીના (ii) બાહ્યઆવરણની હાજરી જોઈ અને ઓળખવા માટે કહે છે . આવા બે વધારાના વિશિષ્ટ લક્ષણો જણાવો કે જે એકદળ તથા દ્વીદળ ને ઓળખવા માં મદદ કરે.
(જુઓ પ્રકરણ 3)
3. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (2)
 - a) (i) જૈવચોરી (biopiracy) તથા (2) જૈવ સર્વાધિકાર (bio patent) શબ્દોને આપ કઈ રીતે સમજો છો?
(જુઓ પ્રકરણ 24)
 - b) કુતરું, ખિસકોલી , માનવ,તથા હાથી માં જોવા મળતા બે લક્ષણો જણાવો . વર્ગીકરણમાં આ બધા જ પ્રાણીઓ જે વર્ગ માં આવતા હોય તે વર્ગ નું નામ પણ લખો . (જુઓ પ્રકરણ 1)
4. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દોમાં આપો. (4)

a) આપેલ કોષ્ટક માં વિવિધ રોગના નામ , લક્ષણો ,કારણ તથા બચાવ આપેલ છે .
ખૂટતી માહિતી પૂરી કરો. (1 થી 8)

ક્રમ	રોગનું નામ	લક્ષણ	કારણ	બચાવ
1	ક્ષય (T.B)	1.	માઈકોબેક્ટેરીયમ ટ્યૂબરક્યુલોસિસ	2.
2	કમળો	શરીર નો દુખાવો ,અજીર્ણ , ગભરામણ, આંખો તથા ચામડી પીળી પડે.	3.	
3	હાથીપગો	5.	6.	મચ્છર નો ઉપદ્રવ રોકો મચ્છરદાની માં સૂવો.
4.	ડેન્ગ્યુ	7.	વાઇરસ	8.

b. વનસ્પતિને જીવવા માટે શ્વસન શા માટે જરૂરી છે? વનસ્પતિ માં શ્વસન પ્રક્રિયા નું વર્ણન કરો તથા
વનસ્પતિ અને પ્રાણી ઓના શ્વસન વચ્ચે એક તફાવત જણાવો . (જુઓ પ્રકરણ 12)

5. નિમ્ન લિખીત પ્રશ્નો માંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દો માં આપો. (4)

a) સમસ્થાપન ને વ્યાખ્યાયિત કરો . આપણા શરીર માં જાળવણી માટે કઈ રીતે જરૂરી છે એ ઉદાહરણ
સાથે સમજાવો.
(જુઓ પ્રકરણ 12)

b) ઉષ્માશોષિય તથા ક્ષેપિય માં તફાવત સ્પષ્ટ કરો.વાતાવરણના તાપમાન માં જો અચાનક
ફેરફાર આવી જાય તો કયા પ્રાણીઓ વધુ સારી રીતે જીવી શકશે ? (જુઓ પ્રકરણ 30)

6. આપેલા પ્રોજેક્ટ માંથી કોઈ પણ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. (6)

a) 1) કોરોના શું છે ? આ બીમારી કઈ રીતે ફેલાય છે?

2) કોરોના વાયરસ થી સંક્રમિત થયેલી વ્યક્તિ ના શું લક્ષણ છે ?

3) શું કોરોના વાયરસ એક વ્યક્તિથી બીજી વ્યક્તિ માં ફેલાય છે ? સવિસ્તાર જણાવો?

4) કોરોના વાયરસ થી બચવા માટે તમે કયા પગલા લેશો?

5) વૈશ્વિક મહામારી ને રોકવા માટે આપણે દરેક એ વ્યક્તિગત કયા પગલા લેવાનું સૂચન
કરશો?

b) નકામી વસ્તુઓમાંથી ગ્રીન હાઉસ તૈયાર કરો.

1) આજકાલ આપ વૈશ્વિક તાપમાન વધારો તથા ગ્રીન હાઉસ વિશે ઘણું બધું ભણી રહ્યા
છો ચાલો જાતે જ અનુભવ કરીએ કે કઈ રીતે સૂર્ય ના કિરણો દ્વારા ગ્રીનહાઉસ ગરમ થાય
છે તથા તેમાં રાખેલા છોડ ને જરૂરી ગરમી પૂરી પાડે છે ?

2) આ કામ માટે તમારે પારદર્શક પ્લાસ્ટિક ની શીટ ના બદલે કાય ના ટુકડા , છીંકણી, સેલોટેપ પૂંઠાની શીટ , પાણી ના વાહન માટે પાઇપ બોક્ષ ને અંદરથી ઠંડુ રાખવા માટે એક નાના ટેબલ પંખા ની જરૂર પડશે.

3) ઉચ્ચતરમાધ્યમિક અભ્યાસક્રમ ની જીવ વિજ્ઞાનની પાઠ્ય પુસ્તિકા -3 ના પાનનં 48 પર મોડ્યુલ 6A ની આકૃતિ 35.9 જુઓ.

4) બધાજ ભાગો ની ગોઠવણ કરીને ગ્રીન હાઉસ નું નિર્માણ કરો. જુદા જુદા દિવસો એ ગ્રીન હાઉસને સૂર્યપ્રકાશ માં મૂકો . જે તે દિવસે વર્તમાન પત્રમાં તાપમાન નોંધો તથા તે જ દિવસે થર્મોમીટર ની મદદથી ગ્રીન હાઉસ ની અંદર નું તાપમાન નોંધો .

5) કોઈ મહિના ના વિવિધ દિવસે અલગ અલગ સમયે તાપમાન નોંધો વિવિધ દિવસો માં થતાં તાપમાન ના ફેરફાર ની સરખામણી નો ચાર્ટ તૈયાર કરો.

ઈતિહાસ
History
(315)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.

(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો

1. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માથી ગમે તે એક નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો . (2)
 - a) બૌદ્ધ ધર્મ તથા જૈન ધર્મ ના સાહિત્ય ના ગ્રંથો ની યાદી તૈયાર કરો તથા દરેક ધર્મ ના બે બે કાર્યો કે જે આપણે રોચક લાગે તેના વિષે લખો . (જુઓ પ્રકરણ 5)
 - b) ભીમબેટકા ની ગુફાઓ ના ચિત્રો ના વિષયો નું વિશ્લેષણ કરો .(જુઓ પ્રકરણ 2)
2. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માથી ગમે તે એક નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો મા આપો . (2)
 - a) " ઇ.સ.પૂર્વે 750-1000 સુધીનો સમયગાળો આર્થિક પતન નો સમયગાળો માનવામાં આવે છે." આ વાક્યની બે ઉદાહરણો દ્વારા પુષ્ટી કરો. (જુઓ પ્રકરણ 8)
 - b) ખેતી ની શરૂઆત થી પાષાણયુગ માં નોંધપાત્ર પરીવર્તન આવ્યું. " વિશ્લેષણ કરો (જુઓ પ્રકરણ 2)
3. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માથી ગમે તે એક પ્રશ્નોનો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો મા લખો . (2)
 - a) " કોઈ પણ સ્થળ નું ભૂગોળ આપણને તે વિસ્તાર ના સામાજિક જીવન તથા ઇતિહાસ ને સમજાવા માં આપણી મદદ કરેછે" કથન સમજાવો . (જુઓ પ્રકરણ 2)
 - b) સાંસ્કૃતિક રાષ્ટ્રવાદ ની કોઈ પણ બે વિશેષતાઓ ની યાદી તૈયાર કરો .(જુઓ પ્રકરણ 20)
4. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માથી ગમે તે એક પ્રશ્નો ના ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દો માં આપો . (4)
 - a) મહાજનપદની કોઈ બે વિશેષતાઓ જણાવો મગધ વધારે શક્તિશાળી કઈ રીતે બન્યું ? વિસ્તાર પૂર્વક વર્ણન કરો. (જુઓ પ્રકરણ 5)
 - b) વૈશ્વિક રાજનૈતિક શક્તિ ઓ એ સંસ્થાનવાદ ના અંત ની પ્રક્રિયા પર કઈ રીતે અસર કરી ? વાક્ય નું વિશ્લેષણ કરો . (જુઓ પ્રકરણ 26)
5. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોમાથી કોઈ એક પ્રશ્નોનો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દો માં આપો . (4)
 - a) વસ્તી ના સ્થાન પરીવર્તન ના કારણો ની યાદી તૈયાર કરો. આ સ્થાન પરીવર્તન (સ્થળાંતર) એ સ્થળાંતરીત વ્યક્તિઓના જીવન તથા સંસ્કૃતિ ને કઈ રીતે અસર કરે છે? (જુઓ પ્રકરણ 27)

b) "દાંડી માર્ચ પહેલી એવી ઘટના હતી જેના કારણે ગાંધીજી વિશ્વ માં ઓળખ પામ્યા" કથન ને વ્યાખ્યાયિત કરો. (જુઓ પ્રકરણ 21)

6. આપેલા પ્રોજેક્ટ માથી ગમે તે બે પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. (6)

a) કોઈ એવો સમુદાય છે કે જે આપની આસપાસ આપના શહેર, ગામ, આસપાસ નાવિસ્તાર થી અન્ય સ્તરે સ્થળાંતર કરી ચૂક્યા હોય? તમારા વિસ્તારમાં એવા પણ લોકો હશે કે જે મહામારી (કોવિડ-19) દરમ્યાન જતાં રહ્યા હોય. આવા સમુદાયો કે વ્યક્તિઓ સાથે નિમ્નલિખિત મુદ્દાઓ ને ધ્યાન માં લઈ પ્રશ્નોત્તરી(ઇન્ટરવ્યુ) ગોઠવો તથા ચર્ચા ના આધારે એક અહેવાલ તૈયાર કરો.

ક્યાંથી આવ્યા	સ્થળાંતર નું કારણ	અનુભવો

એ બાબત ની માહિતી પણ મેળવો કે સ્થળાંતર ના કારણે વિસ્તાર માં શું પરિવર્તન આવ્યા?

(જુઓ પ્રકરણ 27)

b) ભારત ના નકશામાં દાંડીયાત્રા નો માર્ગ ચિહ્નીત કરો.

ભુગોળ
Geography
(316)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો .

1. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)
 - (a) નીચે જણાવેલ ક્ષેત્રોમાં સપાટી સમતલ નું કયું પરીબળ વધુ પ્રભાવશાળી રૂપે કાર્ય કરે છે? (જુઓ પાઠ-2)
 - 1) અરવલ્લી પર્વત
 - 2) દરીયા કિનારા ના મેદાન
 - 3) થાર નું રણ
 - 4) દખ્ખણ
 - (b) પૃથ્વી ની સપાટી ના અસંતુલન ને તમે કયા કયા સ્વરૂપે જુઓ છો? તમારી આસપાસ ના વિસ્તારમાં ભૂમિ સ્વરૂપોમાં કયા પ્રકારની સમાનતા જોવા મળે છે?. (જુઓ પાઠ-4)
2. નિમ્ન લિખિતપ્રશ્નોમાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનોઉત્તરઆશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)
 - (a) ઈકોસિસ્ટમ માં ઉર્જાનો પ્રવાહ કયા સ્વરૂપે કાર્ય કરે છે? (જુઓ પાઠ-14)
 - (b) ટેકટોનિક ક્રિયાઓ ધરતીના પડ (પ્લેટ)ની સિમાઓ સાથે કઈ રીતે ગાઢ સંબંધ ધરાવે છે? (જુઓ પાઠ-3)
3. નિમ્નલિખિતપ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દોમાં આપો. (2)
 - (a) ક્ષેત્રોમાં વિવિધતા હોવા છતાં ભારતમાં યોમાસીય એકતા કઈ રીતે જોવા મળે છે? (જુઓ પાઠ-17)
 - (b) તમારી આસપાસના વિસ્તારમાં જોવા મળતાં કોઈ પણ બે જૈવીક સ્ત્રોતો ઓળખો જેનું ધોવાણ થી રહ્યું હોય. આ સ્ત્રોતો નાં સંરક્ષણ માટે કોઈ બે ઉપાય સૂચવો. (જુઓ પાઠ-19)
4. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150શબ્દો માં આપો. (4)
 - (a) વૈશ્વીકરણ ના લીધે ભારતમાં ખેતી પર શું અસર થઈ છે? (જુઓ પાઠ-22)

(b) ઉર્જાના બિન પરંપરાગત સ્ત્રોતોનો આપ આપના વિસ્તારમાં કઈ રીતે ઉપયોગ કરી શકો છો? સમજાવો. (જુઓ પાઠ-23)

5. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દોમાં આપો. (4)

(a) આપના વિસ્તાર માં પ્રાપ્ત વનસ્પતિઓ તથા પ્રાણીઓ નું ઉદાહરણ લઈ ખોરાક શૃંખલા (આહર શૃંખલા) સમજાવો. (જુઓ પ્રકરણ-14)

(b) ભારતના નકશામાં આપેલ સ્થાનો ને યોગ્ય ચિહ્નો દ્વારા દર્શાવો તથા તેમના નામ પણ જણાવો. (જુઓ પ્રકરણ- 16 અને 20)

- 1) કારાકોરમ ઘાટ
- 2) ગોદાવરી નદી
- 3) કાંચનગંગા શિખર
- 4) કાંપવાળી જમીન નો વિસ્તાર

(6). નીચે જણાવેલા બે પ્રોજેક્ટમાંથી કોઈ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. (6)

(a) ઉર્જા સ્ત્રોતોના સતત ઉપયોગ માટે તમારા પરીવાર ના સભ્યો સાથે મળીને એક સર્વે કરો. વિવિધ કાર્યોમાં તમારા દ્વારા વપરાતી ઉર્જાએ પરંપરાગત સ્ત્રોત માંથી મળે છે તે જાણવાનો પ્રયત્ન કરો. નીચેના કોષ્ટક માં આ માહિતી એકત્ર કરો.

ક્રમ	કાર્ય	ઉર્જાના પ્રકાર	ઉર્જાના સ્ત્રોત	સૂચવેલો વૈકલ્પિક બિનપરંપરાગત સ્ત્રોત
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

આના આધારે આશરે 200 શબ્દોમાં અહેવાલ તૈયાર કરો કે તમે તમારા ઘરમાં ઉર્જાના વપરાશ માટે કેટલી હદ સુધી બિનપરંપરાગત સ્ત્રોતો નો ઉપયોગ કરી શકો છો?

b) આપના કુટુંબ ના તથા પાડોશનાં ઘરડા વ્યક્તિઓ સાથે ચર્ચા કરી એ બાબતની માહિતી મેળવો કે તેઓ ભૂતકાળ માં પાણી ની જરૂરિયાત માટે કયા સ્ત્રોત પર નિર્ભર હતા? એ બાબત જાણવાનો પ્રયત્ન કરો કે કઈ રીતે તેઓ પાણી નો સંગ્રહ કરતા હતા? તમને મળેલ માહિતીના આધારે વર્તમાન માં ઉપલબ્ધ સ્ત્રોતની યાદી તૈયાર કરો. શું જળ સંગ્રહના આ ઉપાયોનો હજી પણ ઉપયોગ થાય છે? આ બધી બાબતોના આધારે જળ સંરક્ષણ માટે આજના યુગમાં આપના વિસ્તારમાં ઉપાયોનો આશરે 200 શબ્દોમાં અહેવાલ તૈયાર કરો.

રાજનિતી વિજ્ઞાન
Political Science
(317)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો .

પ્રશ્ન 1. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)

(a) આપણા સંવિધાન માં મૂળભૂત હકો અંતર્ગત સ્વતંત્રતા અધિકારની મર્યાદાઓ જણાવો.

(જુઓ પ્રકરણ-6)

(b) સંવિધાન માં દર્શાવેલા રાજ્યના કોઈ પણ બે નૈતિકના દર્શાવતા તત્વોની યાદી તૈયાર કરો જે આપણા દૈનિક જીવન ને અસર કરતાં હોય. (જુઓ પ્રકરણ-7)

પ્રશ્ન 2. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નોમાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)

(a) જો કોઈ રાજ્યમાં રાષ્ટ્રપતિ શાસન લાગુ કરવામાં આવ્યું છે તો, ત્યાં ઉભી થતી ગમે તે બે પરિસ્થિતિઓની યાદી તૈયાર કરો. (જુઓ પ્રકરણ-9)

(b) મહીલા આરક્ષણ લાગુ કરવા પાછળ ના કોઈ પણ બે કારણો નું વર્ણન કરો.

(જુઓ પ્રકરણ-22)

પ્રશ્ન 3. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દોમાં આપો. (2)

(a) "સૂચના પ્રોધ્યોગિકી" (information technology) દ્વારા સુવ્યવસ્થિત શાસન નક્કી કર્યું છે, કથન નું વિશ્લેષણ કરો. (જુઓ પાઠ-24)

(b) ભારત માં સામ્પ્રદાયિક હિંસાના કારણોનું વિશ્લેષણ કરો. (જુઓ પ્રકરણ-22)

પ્રશ્ન 4. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દો માં આપો. (4)

(a) તમારા મુળભૂત અધિકારો નાં ખંડન થવાની પરિસ્થિતિ માં તેનું રક્ષણ કઈ રીતે કરશો? વિશ્લેષણ કરો. (જુઓ પ્રકરણ-6)

(b) "જાતિ ભારતીય રાજનીતિ ને પ્રભાવિત કરે છે". આ વાક્યની સત્યતા તપાસો તથા તમારી દલીલો ને ટેકો આપતા ઉદાહરણ આપો. (જુઓ પ્રકરણ-22)

પ્રશ્ન 5. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દોમાં આપો. (4)

(a) ભ્રષ્ટાચાર મુક્ત સમાજની સ્થાપના કરવા માટેના વિવિધ ઉપાયો જણાવો. (જુઓ પ્રકરણ-24)

(b) "સુશાસન માટે લોકોનો સહયોગ જરૂરી છે". આ કથન ની સમજૂતી માટે યોગ્ય ઉદાહરણ આપો.
(જુઓ પ્રકરણ-24)

(6). નીચે જણાવેલા બે પ્રોજેક્ટમાંથી કોઈ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. (6)

(a) તમારા પાડોશમાં રહેતા લોકો સાથે તેમને સામનો કરવો પડતો હોય તેવી પર્યાવરણ સંબંધિત સમસ્યાઓ જાણો. તથા પડોશીઓ એ આ સમસ્યાઓ માટે સૂચવેલુ સમાધાન જણાવો. પડોશના ઓછામાં ઓછા 20 વ્યક્તિઓ સાથે આ સમસ્યાના સમાધાન અંગે તેમના મત જાણવાનો પ્રયત્ન કરો. તથા આપેલા મતો ને આપેલા કોષ્ટકમાં ગોઠવો.

ક્રમ તથા વ્યક્તિનું નામ	મહત્વની પર્યાવરણ સંબંધિત સમસ્યા	સમસ્યાનું સમાધાન
-------------------------	---------------------------------	------------------

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		

મહત્વપૂર્ણ પર્યાવરણ સંબંધિત સમસ્યાઓ બાબતે પાડોશી ઓનો મત તથા તેમના સમાધાનો ની યાદી તૈયાર કર્યા બાદ નીચેના મુદ્દાઓનો ઉલ્લેખ કરો.(જુઓ પ્રકરણ-23)

- 1) તમારી આસપાસના વિસ્તારની સૌથી મોટી/મહત્વપૂર્ણ પર્યાવરણ સંબંધી સમસ્યા
- 2) ક્રમાંક (૧) માં જોવા મળેલ મહત્વની પર્યાવરણીય સમસ્યાના સમાધાનની ચર્ચા કરો.

(b) તમારી આસપાસમાં રહેલા 20 પરિવારોનો સર્વે કરો તથા બે યાદી તૈયાર કરો.

- 1) પહેલી યાદીમાં મહિલા સંબંધિત રાજ્યના નિતી વિષયક બાબતોની યાદી તૈયાર કરો.
- 2) બીજી યાદીમાં ઉપરોક્ત નીતે વિષયક બાબતોને લાગુ કરતાં થતી સમસ્યાઓ સમજાવો.
આ સર્વેના આધારે નિમ્નલિખિત આબતોમાં આપે કાઢેલું તારણ શું છે તે જણાવો.

- 1) શું રાજ્યની નિતી વિષયક બાબતો માં મહિલાઓ માટે કોઈ આયોજન છે?
- 2) આ નિતી વિષયક બાબતોને લાગુ કરવામાં આવતાં અવરોધોનું ખાસવર્ણન કરો.
(જુઓ પ્રકરણ-7)

અર્થશાસ્ત્ર
Economics
(318)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ, અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો .

પ્રશ્ન 1. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઇ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર લગભગ ૪૦-૬૦ શબ્દોમાં આપો. (૨)

(a) “દુનિયાની અર્થવ્યવસ્થાને બે ભાગ માં વર્ગીકૃત કરવામાં આવે છે. - વિકસીત અર્થવ્યવસ્થા અને વિકાસશીલ અર્થવ્યવસ્થા”-આ વિધાનને આધારે આ બંને અર્થવ્યવસ્થા વચ્ચેની નીચે દર્શાવેલ વિશિષ્ટતા ઓના સંદર્ભમાં તફાવત દર્શાવો. (પાઠ-૧ જુઓ)

- ૧) ખેતી પર આધારીત
- ૨) વસ્તી માં તીવ્ર વધારો

(b) “કોઇ પણ રાષ્ટ્ર ની વૃદ્ધી સુનિશ્ચિત કરવા આયોજન જરૂરી છે” શું તમે આ વિધાન સાથે સહમત છો? તમારા જવાબને સમર્થન આપવા માટે બે કારણ જણાવો અને સમજાવો. (પાઠ-૨ જુઓ)

પ્રશ્ન 2. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઇપણ એક પ્રશ્ન ઉત્તર લગભગ ૪૦-૬૦ શબ્દોમાં આપો. (૨)

(a) “વૃદ્ધિ વગર આર્થિક વિકાસ લગભગ અકલ્પ્ય છે” આ વિધાનના આધારે વૃદ્ધિ અને વિકાસના ખ્યાલ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. (પાઠ-૩ જુઓ)

(b) “અવિકસિત અર્થવ્યવસ્થા માં મોટા પ્રમાણમાં અલગ-અલગ સમસ્યાઓનો સામનો કરવો પડે છે” આ વિધાનના આધારે અવિકસિત અર્થવ્યવસ્થાની સામાન્ય વિશિષ્ટતાઓ સમજાવો. (પાઠ-૩ જુઓ)

પ્રશ્ન 3. નીચે આપેલા પ્રશ્નો માંથી કોઇ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દોમાં આપો. (2)

(a) “બેકારી એ એવી વ્યક્તિ માટે કામ ન કરવાની પરિસ્થિતિ દર્શાવે છે કે જે વર્તમાન મજૂરીના દર પ્રમાણે કામ કરવા માટે તૈયાર છે પરંતુ તે સ્વૈચ્છિક આળસ નહી પરંતુ અનૈચ્છિકની સ્થિતિ છે” આ વિધાનના આધારે બેકારીના વિવિધ પ્રકારો સમજાવો. (પાઠ-૪ જુઓ)

(b) સાંખ્યિક માહિતીને વ્યવસ્થિત રીતે ટેબલ, ગ્રાફ અથવા ચાર્ટ સ્વરૂપમાં દર્શાવી શકાય છે. આવો જ એક આલેખ સ્તંભાલેખ છે. સ્તંભાલેખ તૈયાર કરવા માટેનાં પગથીયા જણાવો. (જુઓ પાઠ-૭)

પ્રશ્ન 4. નીચે આપેલ પ્રશ્નોમાંથી કોઇ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150શબ્દો માં આપો. (4)

(a) નીચે આપેલા શબ્દો સમજાવો.

(જુઓ પાઠ-૬)

- (1) વિશિષ્ટ શ્રેણી.
- (2) ખુલ્લા છેડા વાળા વર્ગો.
- (3) સંયમી આવૃત્તિ
- (૪) વર્ગસીમા
- (૫) આવૃત્તિ ચિહ્ન

(b) બેકારીનો દર કામ વગર ને શ્રમશક્તિ ની ટકાવારી છે. જેની ગણતરી નીચે મુજબ થાય છે.
બેકારીનો દર = (બેકાર શ્રમિક/ કુલ શ્રમશક્તિ x 100)

બેકારીનો દર અલગ-અલગ ધારણા મુજબ હોય છે. શું તમે બેકારી માપવાની અલગ-અલગ રીતે જણાવી શકશો? (જુઓ પાઠ-૪)

પ્રશ્ન 5. નીચે આપેલા પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દોમાં આપો. (4)

(a) ભારતના અલગ-અલગ રાજ્યોમાં જીવનનું સ્તર અલગ-અલગ હોય છે. કેટલાક રાજ્યો તુલનાત્મક રીતે જોતાં સમૃદ્ધ છે. જ્યારે કેટલાક રાજ્યો ગરીબ છે. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને ભારતમાં પ્રાદેશિક વિષમતાના કારણો જણાવો. (જુઓ પાઠ-૪)

(b) જાહેર માહિતી અને બિનજાહેર માહિતી વચ્ચે શો તફાવત છે? પ્રાથમિક માહિતી અને ગૌણ માહિતી એકત્રિત કરવાની પદ્ધતિઓ/સ્ત્રોતો જણાવો. (જુઓ પ્રકરણ- ૬)

પ્રશ્ન 6. નીચે આપેલ પ્રોજેક્ટમાંથી કોઈ પણ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. (6)

(a) તમે જાણો છો કે આંકડાકીય માહિતી પ્રસ્તુત કરવાનો ઉદ્દેશ માહિતીને અસરકારક રીતે પ્રદર્શિત કરવા માટે દ્રશ્ય પ્રદર્શનની શક્તિ પ્રદાન કરે છે. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. તમારી આસ-પાસની શાળામાં જઈ અની પાછલા ત્રણ વર્ષોમાં આર્ટ્સ, કોમર્સને સાયન્સમાં પ્રવેશ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા એકત્ર કરો માહિતીના આધારે સ્તંભાલેખ, વિભાજિત સ્તંભાલેખ અને ટકાવારી મુજબ નો સ્તંભાલેખ તૈયાર કરો. (જુઓ પાઠ-૭)

(b) માહિતીને અલગ-અલગ સ્વરૂપમાં દર્શાવી શકાય છે. પાઈ ચાર્ટ/વર્તુળઆલેખ એક વર્તુળ છે જે અલગ-અલગ ઘટકોને દર્શાવવા માટે તેને ઘટક ક્ષેત્રમાં વિભાજિત કરે છે. જે માહિતી ને સમજવા તેમજ યોગ્ય રીતે રજૂ કરવાની વિવિધ રીતોમાંથી એક રીત છે. તમે તમારા ઘરમાં ઉપયોગમાં લેવાતી ૧૦ વસ્તુઓ એકત્રિત કરો. (ઉદાહરણ તરીકે ટુથપેસ્ટ, દવા, દૂધ વગેરે) આ વસ્તુઓ પાછળ થતાં માસિક ખર્ચ દર્શાવતો એક પાઈ ચાર્ટ/ વર્તુળ આલેખ તૈયાર કરો.

(જુઓ પાઠ-૭)

વાણિજ્ય વ્યવસ્થા
Business Studies
(319)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો .

પ્રશ્ન 1. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)

(a) સુરેશ એક સામાન્ય માણસ છે જે વિચારે છે કે વેપાર અને વાણિજ્ય બંને એક જ છે. શું તમને લાગે છે કે સુરેશ સાચો છે કે જો ના તો શા માટે ? સમજાવો.(જુઓ પાઠ-1)

(b) કોઈ વ્યવસાય વેપારીને વૃદ્ધિ અને વિકાસની અપાર શક્યતાઓ પ્રદાન કરે છે પરંતુ તેમાં જોખમો પણ વધુ છે વ્યવસાયીક જોખમોનાં બે કારણો સમજાવો. (જુઓ પાઠ-1)

પ્રશ્ન 2. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નોમાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનોઉત્તરઆશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)

(a) PPP એટલે શું? તેના ફાયદા જણાવો. (જુઓ પાઠ-6)

(b) બહુરાષ્ટ્રીય કંપની એટલે શું? શું તમે માનો છો કે બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ કોઈ પણ દેશ માટે મહત્વપૂર્ણ છે? ભારતમાં કાર્યરત કોઈ પણ પાંચ બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓના ઉદાહરણ આપો. (જુઓ પાઠ-6)

પ્રશ્ન 3. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દોમાં આપો. (2)

(a) "ઈ-કોમર્સ કોમ્પ્યુટર અને દુર્સંચાર નેટવર્ક નો ઉપયોગ કરીને ઈલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણોની મદદથી વ્યવસાયના સંચાલનની પ્રક્રિયા દર્શાવે છે". આ વિધાન ના આધારે વિવિધ પ્રકારના ઈ-કોમર્સ(B₂B, B₂C અને C₂C) સમજાવો. (જુઓ પાઠ-4)

(b) માહિતીસંચાર એટલે શું? બોલ્યા વગર માહિતી સંચાર શક્ય છે? કેવી રીતે ? માહિતી સંચારના વિવિધ પ્રકારો સમજાવો. (જુઓ પાઠ-2)

પ્રશ્ન 4. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150શબ્દો માં આપો. (4)

(a) 'ઘંઘાકીય પર્યાવરણ' શબ્દ બાહ્ય પરિબળો, કારણો અને સંસ્થાઓ દર્શાવે છે જે વ્યવસાયીક નિયંત્રણથી અલગ છે તેમજ તે વ્યવસાયીક કામકાજ ને અસર કરે છે '. આપેલ વિધાન ને ધ્યાન માં રાખીને ઘંઘાકીય નિર્ણય ને અસર કરતાં પરિબળો જણાવો. (જુઓ પાઠ-3)

(b) "કોઈ પણ ધંધામાં નફો મેળવવો ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ છે પરંતુ નફો કમાવવામાં નૈતિકતા પણ હોવી એટલી જ મહત્વપૂર્ણ છે. દરેક ધંધાકીય સંગઠન એ સામાજિક પ્રણાલી નો જ ભાગ છે અને તેથી જ તે નૈતિકતા માં થી બચી શકે નહિ". આ વિધાનના સંદર્ભમાં વિવિધ જૂથો પ્રત્યેની ધંધાની જવાબદારી ઓ જણાવો. (જુઓ પાઠ-૩)

પ્રશ્ન 5. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દોમાં આપો. (4)

(a) તમે તમારા મિત્ર સાથે મળીને એક નવો ધંધો શરૂ કરવાનું વિચારે છે. તો તેના માટે તેણે ધંધાનું કયું સ્વરૂપ પસંદ કરવું જોઈએ? તમે વૈયક્તિક માલિકી અને ભાગીદારી પેઢીમાંથી જ પસંદગી કરી શકશો. તમે તમારા ધંધા માટે આ બંને માંથી કોની પસંદગી કરશો? શા માટે? (જુઓ પ્રકરણ-5)

(b) નીચે દર્શાવેલા જાહેર સાહસના એકમો સમજાવો. (જુઓ પ્રકરણ-7)

- 1) સરકારી ખાતું
- 2) જાહેર નિગમ
- 3) સરકારી કંપની

પ્રશ્ન 6 નીચે જણાવેલા બે પ્રોજેક્ટમાંથી કોઈ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. (6)

(a) તમારી મિત્ર તેનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા બાદ એક રિસેપ્શનિષ્ટ ની નોકરી શોધી રહી છે, પરંતુ તેને નોકરીની ખાલી જગ્યા વિષેની કોઈ જ માહિતી ઉપલબ્ધ નથી. તેને તમારી મદદની જરૂર છે. શું તમે તેને નોકરીની ખાલી જગ્યા માટેના મુખ્ય સ્ત્રોતો વિશે સમજ આપી શકશો? સ્ત્રોતો વિષેની સમજ આપ્યા પછી રિસેપ્શનિષ્ટ ની નોકરી માટે તેનો બાયોડેટા તૈયાર કરવામાં મદદ કરો. (જુઓ પાઠ-9)

(b) સૌરભ એક વ્યવસાયિક કામકાજ કરે છે. તે પોતાનો વ્યવસાય શરૂ કરવા માંગે છે. તે નિમ્ન સ્તરે શરૂઆત કરવા માંગે છે. પરંતુ તેની પાસે વ્યવસાય શરૂ કરવા માટે પૂર્તા પ્રમાણ માં ભંડોળ ઉપલબ્ધ નથી. તે તમને મળી અને માહિતી મેળવવા ઇચ્છે છે કે ભંડોળ ની વ્યવસ્થા કેવી રીતે કરવી ? ભારતમાં નાના વ્યવસાય કે ઉદ્યોગોને મદદ કરવાવાળી એજન્સીઓની એક યાદી તૈયાર કરો અને સૌરભને તેનો વ્યવસાય શરૂ કરવામાં મદદ કરો. (જુઓ પાઠ-8)

નામાનાં મૂળતત્વો
Accountancy
(320)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ, અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો .

1. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)
(a) તમારા મિત્ર નું અનુમાન છે કે તેમા એચ દેવાદાર પાસેથી રૂ.47000/-પરત મેળવી શકશે નહિ. શું તે આ વ્યવહાર ની નોંધ તેના ચોપડામાં કરશે? જો હા તો તે કઈ રકમ દર્શાવશે.
(જુઓ પ્રકરણ 3)
(b) હિસાબી ખ્યાલો એ નામા ના નુળભૂત આધાર અતવા મૂળ સિધ્ધાંત છે. હિસાબી ખ્યાલો સમજાવો. (જુઓ પ્રકરણ 2)
2. નિમ્ન લિખીતપ્રશ્નોમાંથીકોઈ એક પ્રશ્નનોઉત્તરઆશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)
(a) હિસાબની કઈ શાખા ચોક્કસ સમયગાળા દરમિયાન થયેલ નફા અથવ નુકશાનની ખાતરી કરે છે. આ શાખાનું વર્ણન કરો. (જુઓપ્રકરણ-1)
(b) કયો હિસાબી ખ્યાલ જણાવે છે કે બધી મિલકતો હિસાબી ચોપડામાં તેની ખરીદકિંમતે નોંધવામાં આવે છે? આ હિસાબી ખ્યાલ સમજાવો. (જુઓપ્રકરણ 2)
3. નિમ્નલિખીત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દોમાં આપો. (2)
(a) શ્રીમાન દિપક એક બિઝનેસમેન છે. તેઓ તેમની નોટબુકમાં બધા જ આવક અને જાવકની નોંધ રાખે છે. મહિના ના અંતે તે પોતાની નોટબુક ના આધારે આખરની સિલકની ગણતરી કરવા માંગે છે. તેનો મિત્ર તેને એક અલગ ચોપડી આવક અને જાવક ની નોંધ કરવા માટે રાખવાનું કહે છે. આ ખ્યાલને ધ્યાન માં રાખીને રોકડમેળ વિષે સમજાવો. (જુઓ પ્રકરણ-7)
(b) હવાલાનોંધ એટલે શું? ઉદાહરણ આપો. (જુઓ પ્રકરણ-5)
4. નિમ્ન લિખીત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150શબ્દો માં આપો. (4)
(a) 31, ડિસેમ્બર 2020, ના રોજ મેયર્સ નદીમ એન્ટરપ્રાઈઝના રોકડમેળની જમાબાકી રૂ.8700/- છે. રૂ.2500/- ના ચેક બેંકમાં ભરેલ છે પરંતુ તે હજી બેંકમાં જમા થયેલ નથી. પેઢીએ રૂ.2000/- ના ચેક આપેલ ચે પરંતુ તે હજી બેંક માં રજુ થયેલ નથી. બેંકે પાસબુકમાં રૂ.350 વ્યાજના અને રૂ.250 બેંક ચાર્જીસ ના નોંધેલ છે. બેંક સિલકમેળ તૈયાર કરો. (જુઓપ્રકરણ 10)

(b) સ્વીકારનારની નાદારી સમજાવો. તેમજ હુંડી લખનાર અને હુંડી સ્વીકારનાર ના ચોપડામાં આ અંગે થતી નોંધ સમજાવો. (જુઓ પાઠ-11)

5. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દોમાં આપો. (4)

(a) નીચેના વ્યવહારોની ભૂલ સુધારણા નોંધ લખો.

1) રૂ.10, 200/- નો માલ ઉધાર ખરીદ્યો. પરંતુ તેની નોંધ ખરીદનોંધ માં કરેલ નથી. 2)
ખરીદ પરત ખાતાનો સરવાળો રૂ.1500/- વધુ ગણેલ છે.

3) રીનાને રૂ.4400/- નો માલ વેચ્યો.

4) અભિષેક પાસે થી રૂ.2000/- રોકડા મળ્યા જેની નોંધ કરેલ નથી.

(b) તમારો મિત્ર નામાનું સોફ્ટવેર લેવા માંગે છે. નામાનું સોફ્ટવેર ખરીદતા પહેલાં તેને કઈ-કઈ બાબતોનું ધ્યાન રાખવું તે જણાવો. (જુઓ પાઠ-13)

6. આપેલા પ્રોજેક્ટ માંથી કોઈ એક પ્રોજેક્ટતૈયાર કરો. (6)

(a) મેસર્સ અથિત એન્ડ કંપની ના નીચેના વ્યવહારોને આધારે સાદો રોકડમેળ તૈયાર કરો.
(જુઓ પાઠ-7)

તારીખ(2020)	રકમ રૂ.
1. એપ્રિલ હાથ પર સિલક	35000/-
6. એપ્રિલ રાધિકા પાસે થી મળ્યા (રૂ.250/- ડિસ્કાઉન્ટ આપ્યા)	2000/-
8. એપ્રિલ બરખા પાસેથી રોકડેથી માલ ખરીદ્યો.	3500/-
10. એપ્રિલ જાહેરાત ખર્ચના ચુકવ્યા.	600/-
18. એપ્રિલ માલ વેચ્યો.	7500/-
23. એપ્રિલ અભિષેકને ચુકવ્યા.	6500/-
27. એપ્રિલ મશીનરી ખરીદી	4000/-
31. એપ્રિલ ભાડું ચુકવ્યું.	1700/-

(b) શ્રીમાન રાજ અલગ-અલગ વ્યવહારોની ખાતાવહીમાં ખતબણી કરીએ તેની ચોકસાઈ તપાસવા માંગે છે તેમના મિત્રએ તેમણે કાચું સરવૈયું તૈયાર કરવાની સલાહ આપી. કાચુ સરવૈયું તૈયાર કરવા માટે કયા પગલાંઓ ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ તે જણાવો. (જુઓ પાઠ-

9)

ગૃહ વિજ્ઞાન

Home science

(321)

શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી

Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20

Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.

(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો

1. નિમ્ન લિખીત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો (૨)
 - a) ઘર તથા પારિવારિક જીવન માંગૂહ વિજ્ઞાન નું મહત્વ જણાવો. (જુઓ પ્રકરણ 1,2)
 - b) પારિવારિક જીવન તથા કાર્યક્ષેત્ર માટે પાલન કરવામાં ફાયદાકારક હોય તેવી બે નીતિ ઓનો ઉલ્લેખ કરો .(જુઓ પ્રકરણ 1,2)
2. નિમ્ન લિખીત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40 -60 શબ્દો માં આપો.(2)
 - a) “ખોરાકશરીર ને માત્ર પોષણ આપતો નથી પરંતુ તેના અમુક ઉપયોગી કાર્યો પણ છે” આ વાક્ય ને સમર્થન આપતા ખોરાક ના કોઈ પણ ચાર કાર્યો નું વિસ્તાર પૂર્વક વર્ણન કરો (જુઓ પ્રકરણ 4)
 - b) આહાર પોષણ સ્વાસ્થ્યના પરસ્પર સંબંધ નો ઉલ્લેખ કરો. (જુઓ પ્રકરણ 4)
3. નિમ્ન લિખીત પ્રશ્નો માંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (2)
 - a) કોઈ પણ બે પારિવારિક મૂલ્યો નો ઉલ્લેખ કરો જેને આપ મિત્રો ના દબાણ પછી પણ છોડી નહી શકો તથા તમારા જીવન માટે બનાવેલા બે લક્ષ્યો જણાવો .(જુઓ પ્રકરણ 2,10,11)
 - b) તમારી માતા ના દૈનિક કાર્યો ને નિમ્ન લિખીત કોષ્ટકમાં ભરી ને પૂરું કરો. (જુઓ પ્રકરણ 2,10,11)

ક્રમ	હળવું કાર્ય	માધ્યમ કાર્ય.	ભારે કાર્ય
1			
2			
3			
4			

4. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100 – 150 શબ્દો માં આપો . (4)
- a) તમારી માતા કાર્યકારી લોકો માટે એક રસોઈ સેવા શરૂ કરવા માંગે છે . નીચે આપેલી બાબતો વિશે તેમનું ધ્યાન દોરી તથા તેનુંવિવરણતૈયાર કરો.
!) ખાદ્યપિરામિડ નો ઉપયોગસમજાવો .
!!) આહાર યોજના ના બે લાભ લખો .
- b) તમારે તમારા ગામ તથા શેરી ની સ્ત્રીઓ ને ભોજન તૈયાર કરવાની પદ્ધતિઓ વિશે જણાવવાનું છે.
નિમ્નલિખિત બાબતો નો ઉલ્લેખ કરો. (જુઓ પ્રકરણ 5,8)
!) ખોરાક ને રાંધવું શા માટે જરૂરી છે?
!!) ભોજન રાંધવા માટે ની તૈયારી ના તબક્કાનું વર્ણનકરો.
5. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100 – 150 શબ્દો માં આપો . (4)
- a) તમારા યુવા ક્લબ માં તમને વિવિધ સ્ત્રોતોવિશે વક્તવ્ય આપવા માટે બોલાવેલ છે .
(જુઓ પ્રકરણ 10,14)
!) સ્ત્રોત શું છે ? સમજાવો તથા માનવ અને માનાવેતર સ્ત્રોતો નું એકએક ઉદાહરણ આપો .
!!) ઊર્જા સંરક્ષણ ના કોઈપણ ચાર ઉપાયો જણાવો.
- b) આપેલ વિવિધ સ્ત્રોતો વિશે ભણ્યા છો તેના પ્રબંધકવિશે નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો ના ઉત્તરઆપો.
(જુઓ પ્રકરણ 10,14)
!) પ્રબંધક પ્રક્રિયા ના તબક્કા વિશે લખો
!!) તમારો કોઈ મિત્ર દરેક નિર્ણય લેતા પહેલા દ્વિધા અનુભવે છે. નિર્ણય પ્રક્રિયા નું તબક્કાવાર વર્ણન કરો. જેનાથી તે દ્વિધા માંથી બહાર નીકળી શકે .
6. આપેલા પ્રોજેક્ટ માંથીગમે તે એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. (6)
- a) લોક ડાઉનદરમ્યાન તમે ખૂબજ વધારે સમય આપના પરિવાર સાથે ઘરમાં વિતાવ્યો . આ સમયગાળા દરમ્યાન નિમ્નલિખિત બાબતોના આધારે તમે શું શીખ્યા કે જાણ્યા તેની યાદી બનાવો તથા મિત્રો ની યાદી સાથે સરખામણી કરો .(જુઓ પ્રકરણ 1,3)
- 1) પરિવારે આદરમ્યાન તમને કઈ રીતેમદદ કરી?
2) સંયુક્ત પરિવારનું આસમય દરમ્યાનમહત્ત્વ વધુ હતું ?
3) શુંઆપ માનો છો કે કોઈ બાળકી ના જીવન માં શિક્ષણ નો સકારાત્મક પ્રભાવ પડેછે ?
- b) લોક ડાઉન દરમ્યાન આપે વિવિધ સ્ત્રોતો તથા ધન ની ખોટનો અનુભવ કર્યો હશે . તેને ધ્યાન માં લઈ નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. (જુઓ પ્રકરણ9,11,13)
!) લોક ડાઉન દરમ્યાન તમે ઉપયોગ માં લીધેલ ખાદ્ય પરીક્ષણ ની ચાર પદ્ધતિ ઓ જણાવો .

!!) લોક ડાઉન દરમ્યાન તમે જો કોઈ સમય પત્રક બનાવ્યું હોય તો જણાવો .

!!!) શું તમારા મતે સુરક્ષિત ભવિષ્ય માટે બચત જરૂરી છે ? બે ઉદાહરણ આપી તમારી વાત ની પુષ્ટિ કરો.

મનોવિજ્ઞાન
Psychology
(328)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો .

પ્રશ્ન 1. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)

(a) તમારી આસપાસ ના શાસ્ત્રીય અનુકૂલન ના કોઈપણ બે ઉદાહરણો શોધી અને સમજાવો
(જુઓ પાઠ-6)

(b) “ તમે જંગલ માં ટ્રેકિંગ માટે ગયા અને તમારી જમણી બાજુ સાપ ફરે છે. ” આ સ્થિતિ માં તમારી પ્રતિક્રિયા કઈ હશે ? સંવેગ ના કોઈ પણ એક સિધ્ધાંત નો ઉપયોગ કરી તમારો ઉત્તર આપો.
(જુઓ પાઠ-10)

પ્રશ્ન 2. નીચે આપેલા પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર લગભગ 40- 60 શબ્દો માં આપો. 2.

a) સક્રિય અનુકૂલન ના સિધ્ધાંત મુજબ ,કોઈ પણબાળક માં શિષ્ટાચાર વધારવા માટે કઈ પદ્ધતિ ઓનો ઉપયોગકરવામાં આવે છે ,સમજાવો.
(જુઓ પાઠ 6)

b) વિકાસ ના અભ્યાસ કરવા માટેના વિવિધઅભિગમો ની યાદી તૈયાર કરો. દરેક અભિગમ માટે રોજીંદા જીવનનું એક ઉદાહરણઆપો.
(જુઓ પાઠ 11)

પ્રશ્ન ૩ . નીચે આપેલાપ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માંઆપો. 2.

a) વર્તમાન સમયના સંદર્ભ માં ફોઈડ ના વ્યક્તિત્વ વિકાસના સિધ્ધાંતો ની સમીક્ષા કરો.
(જુઓ પાઠ 12)

b) “ મનુષ્ય અનેપર્યાવરણ નો સંબંધ દ્વિમાર્ગી છે. ” આ વિધાન ની સમીક્ષા કરો.
(જુઓ પાઠ 23)

પ્રશ્ન 4. નીચે આપેલા પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર લગભગ 100 – 150 શબ્દો માંઆપો. 4

a) તમારા અનુભવ ના આધારે , એક કિશોર તરીકે તમે અનુભવેલી કોઈ પણબે સમસ્યાઓ જણાવો . અને તમે આ સમસ્યા માંથીકેવી રીતે બહાર આવ્યા તે પણ જણાવો . (જુઓ પાઠ 13)

b) તમે જેનો વિકાસ કરવા માગતા હોય તેવું એક કૌશલ્ય જણાવો.તેનામાટે (SAT) યોજનાતૈયાર કરો. (જુઓ પાઠ 17)

પ્રશ્ન5 નીચે આપેલા પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નોલગભગ 100-150 શબ્દો માં આપો. 4.

- a) કોઈ એક વ્યક્તિએ તેની દારૂ પીવાની આદત છોડવાનો નિર્ણય કર્યો . કારણ કે આ આદત ને લીધે તેના રોજિંદા જીવનમાં ઘણી બધી મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડતો હતો . આ ખરાબ આદત ને ઓળખી તેનું નામ લખો . આદત ને છોડવાની પ્રક્રિયા ના પગલા જણાવો. (જુઓ પાઠ 30)
- b) આજના વ્યસ્ત જીવનમાં આપણા માંની દરેક વ્યક્તિ અલગ અલગ પ્રકાર ની ચિંતા અને તણ નો સામનો કરે છે . તમારા દૈનિક જીવનમાં તમે અનુભવતા અલગ અલગ પ્રકાર ના તણ ની યાદી તૈયાર કરો. આ તણાવના કારણે તમારા સ્વાસ્થ્ય પર થતી અસરો જણાવો. (જુઓ પાઠ 25)

પ્રશ્ન 6 નીચે આપેલા પ્રોજેક્ટ માંથી કોઈ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો.

6

- a) વિકાસ ના વિભિન્ન ક્ષેત્રો પર ચર્ચા કરો . તમારા વિસ્તારના એક જાહેર આરોગ્ય કેન્દ્ર ની મુલાકાત લો . ત્યાં મૂકવામાં આવેલ જન્મ થી લઈ ને 2 વર્ષ સુધી ના બાળક ના શારીરિક વિકાસ ના આંકડા એકત્રિત કરો. એકત્રિત કરેલા આંકડા ના આધારે એક સંક્ષિપ્ત રિપોર્ટ તૈયાર કરો અને આલેખ તૈયાર કરો. (જુઓ પાઠ 11 અને 12)
- b) પર્યાવરણના બે ભાગ હોય છે . ભૌતિક (જેવાકે અવાજ , તાપમાન, હવા, પાણી વગેરે) અને મનોવૈજ્ઞાનિક પર્યાવરણ (વ્યક્તિ દ્વારા પર્યાવરણ નુ પ્રત્યક્ષીકરણ અને અનુભવ)

કોમ્પ્યુટરવિજ્ઞાન
Computer Science
(330)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ, અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો .

- નિમ્ન લિખીતપ્રશ્નો માંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તરઆપો. (2)
 - પ્રાથમિક મેમરી સમજાવો . RAM તથા ROM પણસમજાવો . (જુઓ પ્રકરણ 1)
 - 3GL's તથા 4GL's ભાષાવચ્ચે ના તફાવત ના ચાર મુદ્દા લખો (જુઓ પ્રકરણ 3)
- ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તરઆપો . (2)
 - સિલેક્શન સ્ટેટમેન્ટશું છે ? સંપૂર્ણ C++ પ્રોગ્રામની મદદ થીસમજાવો (જુઓ પ્રકરણ 14)
 - વિવિધ ટ્રાન્સમિશન મોડઅટેલે શું?(જુઓ પ્રકરણ 5)
- નીચેનામાંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તરઆપો . (2)
 - એક E મેઈલમોકલવા માટે નાપગથીયા લખો .
 - નિમ્ન લિખીતમાટે લોજીકસર્કિટ ડાયાગ્રામદોરો.
!) (A + B ') (B + A ' c)
!!) X'y + Y' z + XYZ. (જુઓ પ્રકરણ 2)
- ગમે તેએક પ્રશ્ન નોઉત્તરઆશરે 100- 150 શબ્દો માં આપો . (4)
 - વિવિધ પ્રકાર નીઓપરેટિંગ સીસ્ટમસમજાવો . (જુઓ પ્રકરણ 4)
 - એક ઉદાહરણ નીમદદથી કન્સ્ટ્રક્ટર અને ડીસ્ટ્રક્ટરસમજાવો. (જુઓ પ્રકરણ 18)
- આપેલા પ્રશ્નો માંથીગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 100 – 150 શબ્દો માં આપો . (4)
 - તફાવતલખો
 - LAN અને WAN
 - સ્ટારનેટવર્ક અને બસ નેટવર્ક. (જુઓ પ્રકરણ 5)
 - 10 અંકો WAP દ્વારા એરે માં વાંચો ત્યારબાદ બબાલ શોર્ટ પદ્ધતિ નો ઉપિયોગ કરી તેનું વર્ગીકરણ કરો. (જુઓ પ્રકરણ 16)
- આપેલા માંથી ગમે તે એક પ્રોજેક્ટતૈયાર કરો. (6)
 - તમે એક IT કંપનીમાં મેનેજર તરીકેકાર્ય કરો છોતમારે એકશાળા ની વેબસાઇટમાટે નો પ્રોજેક્ટ બનાવવો છેપ્રોજેક્ટના મેનેજમેન્ટ ચક્ર માટે ના અમુક થોડા મુદ્દાઓ લખો . (જુઓ પ્રકરણ 27)
 - શ્રી કૃષ્ણવ એક શાળા માં શિક્ષક છે . તેઓ એક IT ફેસ્ટનું આયોજન કરે છે . જે કે એક આંતર શાળા કોમ્પ્યુટર હરિફાઈ છે તમારે 5 પાના ની એક વેબસાઇટ HTML નો ઉપયોગ કરી ને બનાવવા ને છે . (જુઓ પ્રકરણ 24,25)

સમાજશાસ્ત્ર
Sociology
(331)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો .

- પ્રશ્ન 1. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)
(a) શું તમે એ બાબત સાથે સહમત છો કે "વાગણીઓની ઐતિહાસિક અને સાંસ્કૃતિક વારસા ની પોતાની પૃષ્ઠભૂમિકા હોય છે?" ઉદાહરણ આપી સ્પષ્ટતા કરો. (જુઓ પ્રકરણ-7)
(b) "અનૌપચારિક પ્રતિબંધ – સકારાત્મક તથા નકારાત્મક –એ બંને દરેક સમાજની મુખ્ય વિશેષતાઓ છે. (જુઓ પ્રકરણ-8)
- પ્રશ્ન 2. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્નનોઉત્તરઆશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)
(a) "સહયોગ કરવો એ એક સામાજિક સહચર્ય પ્રક્રિયા છે". વિધાન સ્પષ્ટ કરો. (જુઓ પ્રકરણ-10)
(b) "ધારધોરણો એ સંસ્કારનું પ્રતિબંધ કઈ રીતે છે?" વિધાન સ્પષ્ટ કરો. (જુઓ પ્રકરણ-8)
- પ્રશ્ન 3. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દોમાં આપો. (2)
(a) "દરેક પરિસ્થિતિ માં અનેક ભૂમિકાઓ કઈ રીતે જોડાયેલી હોય છે?" ઉદાહરણ સહિત વ્યાખ્યાયીત કરો". (જુઓ પાઠ-9)
(b) આપના મત પ્રમાણે "વૃદ્ધિ એક સચેતન પ્રક્રિયા છે કે નિશ્ચેતન?" ઉદાહરણ સહીત સમજાવો. (જુઓ પ્રકરણ-11)
- પ્રશ્ન 4. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150શબ્દો માં આપો. (4)
(a) બહુતાવાદ (pluralism) એ ભારતિય સમાજ ના વિવિધ પારંપરિક મૂલ્યો માંનું એક છે? ઉદાહરણ આપી સમજાવો. (જુઓ પ્રકરણ-8)
(b) જરૂરી ઉદાહરણો સાથે ધારા ધોરણો તથા સંસ્કારો વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો. (જુઓ પ્રકરણ-8)
- પ્રશ્ન 5. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દોમાં આપો. (4)
(a) કથિત ભૂમિકાઓ તથા મેળવેલ(અર્જીત) ભૂમિકાઓ વચ્ચેનો ભેદ ઉદાહરણ સહિત સ્પષ્ટ કરો.(જુઓ પ્રકરણ-9)

(b) "સંસ્કૃતિ જન્મજાત નથી" તમારા અનુભવ ના આધારે ઉદાહરણ સહિત આ કથનને વ્યાખ્યાયિત કરો. (જુઓ પ્રકરણ-11)

પ્રશ્ન (6). નીચે જણાવેલા બે પ્રોજેક્ટમાંથી કોઈ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. (6)

(a) તમારા પાડોશમાં રહેતા 10 પરિવારો નો સર્વે કરો. જેમના બાળકો શાળાએ જતા હોય તેવા 10 પુરુષો તથા 10 મહિલાઓની સાથે પ્રશ્નોત્તરી કરો. જેમના શૈક્ષણિક સ્તર, કામ ના કલાકો, તેમની બાળકોના અભ્યાસમાં ભૂમિકા તથા તેની જવાબદારીઓને જાણવાનો પ્રયત્ન કરો. આ મહિલાઓ તથા પુરુષોને વિવિધ પરિસ્થિતિઓમાં તેમની ભૂમિકા તથા જવાબદારીઓના આધારે સરખામણી કરો.

પરીવારમાં વિવિધ ભૂમિકા અને જવાબદારી	પરીવારના પ્રમુખ સ્વરૂપે પુરુષ દ્વારા કરેલું કાર્ય	પરીવારના પ્રમુખ સ્વરૂપે મહિલા દ્વારા કરેલું કાર્ય
1) ઘરકામની જવાબદારીઓ. 2) ઘરડા માણસોની સારસંભાળ કરવી. 3) સગાસંબંધીઓનો ખ્યાલ રાખવો. 4) બાળકોના સ્વાસ્થ્ય નું ધ્યાન રાખવું. 5) બાળકોના ભણતર નું ધ્યાન રાખવું.		

(b) તમારી આસપાસ કોઈ માધ્યમિક શાળાની મુલાકાત લો. ત્યાં જાવ તથા શાળામાં શિક્ષણની પધ્ધતિ તથા શૈક્ષણિક કર્મચારીઓ દ્વારા કરવામાં આવતા વિવિધ કાર્યોની નોંધ લો. કઈ રીતે આ બધાના સહયોગથી શાળાનું સુચારું સંચાલન ચાલે છે. તમારી મુલાકાત ના આધારે એક અહેવાલ તૈયાર કરો.

ચિત્રકળા
Painting
(332)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.

(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો .

1. નિમ્નલિખિતપ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તરઆશરે 40 -50 શબ્દો માંલખો . (૨)
 - (a) આપની અધ્યયન સામગ્રી માંથી આપેલ કોઈ પણ એકહડપ્પા યુગ ની મૂર્તિ કળા ની મુખ્ય વિશેષતા ઓ લખો. (જુઓ પ્રકરણ 1)
 - (b) સારનાથ માં બુદ્ધની બેઠેલી મુદ્રામાં મૂર્તિ ને કળાનું ઉત્તમ ઉદાહરણ શા માટે માનવા માં આવે છે ? આ મૂર્તિ નો નિર્માણકાળ જણાવો . (જુઓ પ્રકરણ 2)
2. નિમ્ન લિખીત પ્રશ્નોમાંથીગમે તેએક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં લખો. (2)
 - (a) તાજમહેલ ને મુગલ વાસ્તુકળાનું એક ઉત્કૃષ્ટ ઉદાહરણ કહેવામાં આવે છે . આ માટે ના ગમે તે ચાર કારણો નો ઉલ્લેખ કરો .(જુઓ પ્રકરણ 6)
 - (b) રાજસ્થાની શાળા ના કિશન ગઢ ના ચિત્રકાર નિહાલચંદ ના ચિત્રો નું ભારતીય લઘુ ચિત્રકળા માં એક વિશેષ સ્થાન છે “ આ ચિત્ર નું નામ લખો .તેનું વિશેષ સ્થાન શા માટે છે?જણાવો .
- 3 . નિમ્ન લિખીત પ્રશ્નો માંથી ગમે તેએકપ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40 – 60 શબ્દો માંલખો. (૨)
 - (a) મૂર્તિ કળા માટે રામ કિંકર કયા પ્રકાર ના માધ્યમ નો ઉપયોગ કરતા હતા? રામકિંકર ની કોઈ એક મૂર્તિ નું નામ આપો તથા તેનું વર્ણનકરો (જુઓ પ્રકરણ 13)
 - (b) સમકાલીન યુગ માં ભારતીય કળા નાક્ષેત્ર માં ચાર કલાકારો ના નામ લખો . તેમાંથી કોઈ પણ એક કલાકાર નું કલાક્ષેત્રે માં કેટલું યોગદાન છે?તેનું વર્ણન કરો. (જુઓ પ્રકરણ 13)
4. લિખીત પ્રશ્નો માંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100 -150 શબ્દો માંલખો.(4)
 - a. ઇસ્ટ ઇન્ડિયા કંપની દ્વારા ભારતીય કલાકારો ને વિવિધ પદો પર નિયુક્ત કરવાનો હેતુ શું હતો ? (જુઓ પ્રકરણ6)
 - b. કંપની શાળાને પટના શાળા તરીકે પણ શામાટે ઓળખવામાં આવતી હતી? (જુઓ પ્રકરણ 11)
5. નિમ્ન લિખીત પ્રશ્નો માંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દો માંલખો.. (4)
 - a. તાંજોર ચિત્ર શૈલી નું વર્ણન કરો . દખ્ખણ ચિત્ર શૈલી નીચાર મુખ્ય વિશેષતા ઓ જણાવો . (જુઓ પ્રકરણ 10)
 - a. કઈ લોક કળા માં કાંથાકાર્ય ને મુખ્ય ગણવા માં આવ્યું છે ? કાંથાના સ્તોત્ર તથા ભાત વિશે માહિતિ આપો . કંથાશૈલી વિશે સંક્ષિપ્તમાં વર્ણનકરો . (જુઓ પ્રકરણ 14)

6. આપેલા પ્રોજેક્ટ માંથીગમે તે એક પ્રોજેક્ટતૈયાર કરો. (6)

(a) ફૂલો થી ભરેલું એક ફૂલદાન રાખો . ફૂલો નું બંધારણ તથા તેની દાંડી ની બનાવટ નો અભ્યાસ કરી તેના વિશે લાખો .એક અલગ કાગળ પર તેનું ચિત્ર દોરો તથા વોટરકલર ની પારદર્શિપદ્ધતિમાં આ ચિત્ર બનાવો .

(b) વિવિધ રંગો ના કાગળ ને વિવિધ આકારો માં કાપો તથા ત્યારબાદ આપેલાં એક કાગળ પર તેને વ્યવસ્થિત ગોઠવી ભૌમિતિક આકારો વાળી આકૃતિ તૈયાર કરો.

પર્યાવરણવિજ્ઞાન

Environment science

(333)

શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી

Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20

Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.

(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો

પ્રશ્ન 1 નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)

- પૃથ્વીની પ્રતિરોધક ક્ષમતા વિશે આપ શું સમજો છો? તથા પૃથ્વી પર સજીવસૃષ્ટિ ના અસ્તિત્વ માટે આ કેમ આટલું જરૂરી છે.? કારણ જણાવો? (જુઓ પ્રકરણ 1)
- ખેતી તથા પશુપાલન નો વિકાસ શા માટે એક સાથે થયો? આપના ઉત્તર ને ટેકો આપતું કારણ દર્શાવો.

પ્રશ્ન 2 નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (2)

- “ વધતા શહેરીકારણે કુદરતી સ્ત્રોતો નો વધુ ઉપયોગ તથા કચરાના ઉત્પાદન ને પ્રોત્સાહન આપ્યું કારણ આપો. (જુઓ પ્રકરણ 8)
- કીટ નાશકો તથા રાસાયણિક ખાતરો નો ઉપયોગ આધુનિક ખેતી માં વારંવાર કરવામાં આવે છે. આપણે તેનો ઉપાયોગ શા માટે કરીએ છીએ ?તથા તેના કાર્યો અલગ શા માટે છે? (જુઓપ્રકરણ 2)

પ્રશ્ન 3 નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40 -60 શબ્દો માં આપો.(૨)

- માછલી એ પ્રોટીન નો ઉત્તમ સ્ત્રોત છે તથા મત્સ્યપાલન દ્વારા માછલીઓના ઉત્પાદન માં ખૂબજ વૃદ્ધિ થઈ છે. આ વૃદ્ધિના કારણે માછલીઓ માં અમુક હાનિકારક અસરો જોવા મળે છે. ગમે તે ચાર હાનિકારક અસરોનું વર્ણન કરો. (જુઓ પ્રકરણ 20)
- સુંદરવન ના ઉષ્ણકટિબંધ ના જંગલો કઈ ઇકોસિસ્ટમ માં સામેલ છે ? આ વિસ્તાર માં જોવા મળતા મુખ્ય છોડ તથા પ્રાણીઓ ના નામ આપો. તેના મુખ્ય લક્ષણો જણાવો. (જુઓ પ્રકરણ 6)

પ્રશ્ન 4 નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100 -150 શબ્દોમાં આપો .(4)

- સફાઈ કર્મચારી ઓને સમાજમાં સન્માન અપાવવા માટે સુલભ ઇન્ટરનેશનલના પ્રયાસો નું સવિસ્તાર વર્ણનકરો. (જુઓ પ્રકરણ10)
- ઉપજાઉ ખેતીલાયક જમીન માં કૃષિ રસાયણો ના વધુ પડતા ઉપયોગ ના કારણે પર્યાવરણ પર તેની શું અસર પડે છે? વર્ણન કરો. (જુઓ પ્રકરણ10)

પ્રશ્ન 5 નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100 -150 શબ્દોમાં આપો .(4)

- પર્યાવરણની નૈતિકતા ની ભાવના દેશ ના દરેક નાગરિક માં ઉત્પન્ન કરવી જરૂરી છે. કોઈ એવા ચાર ઉપાયો દર્શાવો જેના દ્વારા આ સંભવ બની શકે. (જુઓ પ્રકરણ 26)
- માનવ દ્વારા પ્રાકૃતિક વાતાવરણ ને પરિવર્તિત કરવાનું શું કારણ છે ? વૃક્ષારોપણ એ કુદરતી ઇકોસિસ્ટમ કરતા કઈ રીતે અલગ છે તેની ચાર પદ્ધતિ ઓ જણાવો (જુઓ પ્રકરણ 26)

પ્રશ્ન 6 આપેલા પ્રોજેક્ટ માંથી કોઈ એકપ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. (6)

a) ઉત્તરાખંડ ના ચામૌલી જિલ્લા માં આવેલા જોષી મઢમાં 7 ફેબ્રુઆરી 2021ના દિવસે એક બરફ નું તોફાન આવ્યું જેના કારણે ઘોલી ગંગા તથા ઋષિ ગંગા નદી ઓ માં ભયંકર પૂર આવવા ની શક્યતા ઉત્પન્ન થઈ. આ હિમપ્રતાપ ના કારણે બે જળઊર્જા પરિયોજના ઓને પણ ભારે નુકસાન પહોચ્યું. આ હિમપ્રતાપ તથા તોફાન સંબંધિત એક પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ તૈયાર કરો જેમાં નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો ના ઉત્તરોનો સમાવેશ થતો હોય.

1) હિમાલય ક્ષેત્ર માં થયેલા હિમપ્રતાપ નું મુખ્ય કારણ શું છે?

2) આ હિમ પ્રતાપના કારણે થયેલા નુકસાન જેમ કે સંપત્તિ માં નુકસાન તથા માનવજીવન પર અસર સાથે અસરગ્રસ્ત વિસ્તાર નો અંદાજ આપો.

3) શું ભૂતકાળ માં પણ આ પ્રકાર ની ઘટના ના કોઈ પુરાવા મળ્યા છે ?

4) આ ઘટના માં રાહત કાર્યો તથા સામગ્રી પહોચાડવા માટે કેન્દ્ર સરકાર, રાજ્ય સરકાર તથા સ્થાનિક સંસ્થાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા કાર્યો નું વર્ણન કરો.

5) આ બાબતે કઈ કઈ સાવધાની ઓ રાખી શકાય? આ અહેવાલ તૈયાર કરવા માટે આપ ઇન્ટરનેટ, પ્રિન્ટમીડિયા કે ઇલેક્ટ્રોનિક મીડિયા ની મદદ લઈ શકો છો. અથવા સ્કેપબુક / ફ્લીપચાર્ટ / પાવરપોઇન્ટ પ્રેઝન્ટેશન પણ તૈયાર કરી શકો છો.

b) કોવીડ - 19 નો પહેલો રોગી સૌથી પહેલા ચીનના વુહાન શહેર માં જોવા મળ્યો હતો.

ત્યારબાદ સમગ્રવિશ્વ માં એક મહામારી સ્વરૂપે ફેલાયો હતો. મોટા ભાગના દેશો એ પોતાના વિસ્તારમાં લોકડાઉન જાહેર કર્યું હતું. આપેલા મુદ્દાઓને ધ્યાન માં રાખી એક અહેવાલ તૈયાર કરો .

i) સજીવ નું વૈજ્ઞાનિક નામ તથા લક્ષણો

ii) સંક્રમણ નું કારણ

iii) સાવચેતી ના પગલા

iv) નિદાન

v) ભ્રામક માન્યતાઓ (સાચી અને ખોટી)

લોક ડાઉન દરમ્યાન આપને થયેલા અનુભવો સંક્ષિપ્તમાં વર્ણવો. લોક ડાઉન દરમ્યાન આપે પર્યાવરણ માં કોઈ ફેરફારો નો અનુભવ કર્યો? વર્ણન કરો.

સામૂહિક સંદેશા વ્યવહાર

Mass communication

(335)

શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી

Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20

Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.

(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ, અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો

પ્રશ્ન 1 નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40- 60 શબ્દો માં લખો. (2)

- કોઈ સમાચારપત્ર ના વિવિધ પ્રકાર ના સમાચારો કાપી ને વ્યવસ્થિત રીતે ચોટાડો. આ સમાચારો ને વાંચો તથા વ્યાખ્યાયિત કરો. (જુઓ પ્રકરણ 6)
- “ આત્મ નિર્ભરભારત” અભિયાન પર જાગૃતિ ફેલાવવા એક “ ટેગલાઈન “ લખો. (જુઓ પ્રકરણ 17)

પ્રશ્ન 2 નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં લખો. (2)

- પારંપરિક માધ્યમો ના વિવિધ પ્રકારો ના નામ લખો. તમારી પસંદ ના કોઈ પણ ત્રણ પારંપરિક માધ્યમો ના ચિત્ર બનાવો તથા ચોટાડો. (જુઓ પ્રકરણ 26)
- સામુદાયિક પ્રસારણ (રેડિયો) પર પ્રસારિત કરવાના હેતુસર આપની પસંદ ના કોઈ ઉપયોગી વિષય પર કાર્યક્રમની રૂપરેખા તૈયાર કરો.(જુઓ પ્રકરણ 10)

પ્રશ્ન 3 નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં લખો. (2)

- NIOS ની મહત્વપૂર્ણ વિશેષતા વિશે જાગૃતિ ફેલાવવા માટે જાહેરાત ની એક જીંગલ (નાનું ગીત) તૈયાર કરો. (જુઓ પ્રકરણ 18)

- “ બ્રોડશીટ” તથા “ ટેબ્લોઇડ” પ્રકાર ના વર્તમાનપત્રો નું સંક્ષિપ્તમાં વર્ણન કરો. સામાજિક બાબતો પર આધારિત કોઈ પણ ચારચિત્રો ને વર્તમાન પત્ર માંથી કાપો તથા એક “ કોલાજ “ (મિશ્ર ચિત્ર) બનાવો. (જુઓ પ્રકરણ 5)

પ્રશ્ન 4 નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100 – 150 શબ્દો માં લખો. (4)

- સરકારી જનસેવા સંપર્ક ની રચના તથા કાર્ય પદ્ધતિ ને સમજાવી “ સ્વચ્છ પીવા નું પાણી “ ના મુદ્દા પર એક જાગૃતિ અભિમાન તૈયાર કરો. (જુઓ પ્રકરણ 19)
- કેમેરા ના વિવિધ ભાગો નું વર્ણન કરો તથા કોઈ વર્તમાન પત્ર કે સામાયિક માંથી ડિજિટલ કેમેરા નું ચિત્ર કાપી ને ચોટાડો. ફોટોગ્રાફીમાં લેન્સ ના ઉપયોગ તથા મહત્વનો ઉલ્લેખકરો . (જુઓ પ્રકરણ 25)

પ્રશ્ન 5 નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100 – 150 શબ્દો માં લખો. (4)

- સમાચારના વિવિધ પ્રકારો નું વર્ણન કરો તથા વર્તમાન પાત્રો માં પ્રસારિત સમાચારો નું રેડિયો માં પ્રસારણ કરવાના સમાચાર સ્વરૂપ માં રૂપાંતરણ કરો. (જુઓ પ્રકરણ 12)
- નવીન માધ્યમો માં કમ્પ્યુટર ની ભૂમિકા તથા મહત્વ નું સવિસ્તાર વર્ણન કરો. તમારા મિત્રો માં મોબાઇલ ફોનની વધતી રુચિ , પ્રયોગ તથા અસરો પર એકઅહેવાલ તૈયાર કરો. (જુઓ પ્રકરણ 21)

પ્રશ્ન 6 નીચે ના પ્રોજેક્ટ માંથી કોઈ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. (6)

a) ભારત માંન્યુ મીડિયા નો વ્યાપ દર્શાવવા માટે 20ચિત્રો નું સંકલન કરી એક ફોટાફીચર તૈયારકરો
આ ફોટો ફીચર ને યોગ્ય શીર્ષક આપો તથા તેના વિશે એક રિપોર્ટ તૈયાર કરો .

(જુઓ પ્રકરણ 21 તથા 25)

b) “ શિક્ષણ ના પ્રચાર પ્રસાર “ માં એક દૃશ્ય માધ્યમ સ્વરૂપે ટેલિવિઝન નો ઉપયોગ કઈ રીતે કરી
શકાય છે? એક વિસ્તૃત વિજ્ઞાપન અભિયાન તૈયાર કરો. (જુઓ પ્રકરણ 14 તથા 18)

ડેટા એન્ટ્રી ઓપરેશન્સ
Data Entry Operations
(336)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો .

1. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)
 - (a) રાહુલ તેના ઘર માટે એક નવું કોમ્પ્યુટર ખરીદવું છે.અલગ-અલગ ઉપકરણોના નામ અને અલગ-અલગ હાર્ડવેરના સાધનોની માહિતિ આપી તેને મદદ કરો. (જુઓ પાઠ-1)
 - (b) વિન્ડોઝ સૌથી વધુ ઉપયોગ માં લેવાતી ઓપરેટીંગ સિસ્ટમ છે. કારણકે તેનો ઉપયોગ કરવો સરળ છે. નવા સોફ્ટવેર અથવા હાર્ડવેર ઇન્સ્ટોલ કરવું સરળ છે. તે માટે નાં મુખ્ય પગલાં દર્શાવો.(જુઓ પાઠ-2)
2. નિમ્ન લિખિતપ્રશ્નોમાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનોઉત્તરઆશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)
 - (a) Windows XP અને Desktop Elements સમજાવો. (જુઓ પાઠ-2)
 - (b) કોમ્પ્યુટર સિસ્ટમમાં સોફ્ટવેર ખુબ જ મહત્વ નો ભાગ છે. અલગ-અલગ પ્રકાર નાં સોફ્ટવેર સમજાવો.(જુઓ પાઠ-1)
3. નિમ્નલિખિતપ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દોમાં આપો. (2)
 - (a) રાજેશ MS Wordનાં ડોક્યુમેન્ટ નું નામ ભુલી જાય છે કે જેમાં તે કામ કરે છે. તેની ફાઈલ શોધવા માં તેની મદદ કરો અને તેનાં પગલાં જણાવો.(જુઓ પાઠ-3)
 - (b) વર્કશીટ ની સંભાળ માટેના મહત્વનાં પગથીયાં લખો. (જુઓ પાઠ-6)
4. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150શબ્દો માં આપો. (4)
 - (a) એક્સેલ વર્કશીટ માં ક્લીપ આર્ટ ઉમેરવા ના મુખ્યપગલાં લખો. (જુઓ પાઠ-8)
 - (b) પાવર પોઈન્ટ માં અલગ-અલગ સ્લાઈડ લે આઉટ ના નામ અને વર્ણન લખો. (જુઓ પાઠ-9)
5. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દોમાં આપો. (4)
 - (a) શ્રીમાન શર્મા એક શાળા માં સામાજિક વિજ્ઞાન ના શિક્ષીક છે. તેઓ તેમના વિધ્યાર્થીઓ માટે અસાઈનમેન્ટ બનાવી રહ્યા છે. અસાઈનમેન્ટ બનાવતી વખતે તેમને કેટલીક સમસ્યાઓનો સામનો કરવો પડે છે, તેમને અલગ-અલગ પગલાં માં મદદ કરો. (જુઓ પાઠ-4)

- પેજ માં બોર્ડર બનાવવા.
- સ્પેલીંગ ચેક ની વ્યવસ્થા.
- કાગળ ની પ્રીન્ટ કાઢવી.

(b) એક્સેલ સેલ માં નોંધવાની માહિતીના પ્રકાર લખો. (જુઓ પાઠ-6)

(c) એક ઉદાહરણની મદદ થી sumif () કાય ની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો. (જુઓ પાઠ-8)

(6). નીચે જણાવેલા બે પ્રોજેક્ટમાંથી કોઈ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો.

(6)

(a) તમારી નજીક ના ડિપાર્ટમેન્ટલ સ્ટોર પર જાઓ અને નીચેની માહિતી એકત્રિત કરો.

→ તેઓ કયા પ્રકારના ઇન્ટરનેટ જોડાણનો ઉપયોગ કરે છે?

→ જો તેઓ કોઈ વેબસાઈટનો ઉપયોગ કરે છે તો તેનું URL લખો.

→ ISP નું નામ લખો.

→ તેઓ જે ઈમીએલ એડ્રેસ નો ઉપયોગ સંપર્ક કરવા માટે કરતા હોય તે લખો. (જુઓ પાઠ-10)

(b) “Important of open- Source Software” પર એક પાવર પોઈન્ટ પ્રેઝન્ટેશન તૈયાર કરો. જેમાં નીચે જણાવેલ એક-એક સ્લાઈડ હોવી જોઈએ.

→ ઓપન સોર્સ સોફ્ટવેર શું છે?

→ OSS ની સ્વતંત્રતા

→ અલગ-અલગ પ્રકારના OSS

→ OSS નું મહત્વ. (જુઓ પાઠ-9)

પર્યટન
Tourism
(337)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો .

- પ્રશ્ન 1. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી ગમે તે એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)
(a) પર્યટન મંત્રાલય અંતર્ગત જેનો સમાવેશ થતો હોય તેવી બે સ્વચાલિત સંસ્થાઓ ની માહિતિ મેળવો તથા તેના વિશે સંક્ષિપ્ત માં લખો. (જુઓ પ્રકરણ-2)
(b) બૌદ્ધ ધર્મ સાથે જોડાયેલા સ્થાપત્ય કળા ના વિવિધ રૂપો ની ઓળખ કરો. (જુઓ પ્રકરણ-8)
- પ્રશ્ન 2. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. (૨)
(a) રાષ્ટ્રીય તહેવારો પણ પ્રવાસીઓને આકર્ષે છે. ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.(જુઓ પ્રકરણ-11)
(b) સમગ્ર વિશ્વમાં પ્રવાસન ઉદ્યોગને અસરકર્તા અમુક પાસાઓની ઓળખ કરાવો. (જુઓ પ્રકરણ-14)
- પ્રશ્ન 3. નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દોમાં આપો. (2)
(a) ભારતીય વારસાના મહત્વપૂર્ણ લક્ષણો ની ઓળખ સંક્ષિપ્ત માં આપો. (જુઓ પાઠ-16)
(b) ભારતીય પ્રવાસનમાં નવા સુધારા વિકાસ પામી રહ્યા છે. તેમાંથી અમુકની યાદી તૈયાર કરો.(જુઓ પ્રકરણ-13)
- પ્રશ્ન 4. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દો માં આપો. (4)
(a) સાતત્ય તથા પરિવર્તન એ ભારતીય સંસ્કૃતિની પ્રમુખ ઓળખ છે. આ કથન ની સત્યતા ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. (જુઓ પ્રકરણ-6)
(b) ધાર્મિક પ્રવાસો પ્રાચીન સમયથી ચાલ્યા આવે છે. અમુક ધાર્મિક સ્થળોની ઓળખ કરો તથા તેમના વિશે સંક્ષિપ્ત માં વર્ણન કરો.(જુઓ પ્રકરણ-9)
- પ્રશ્ન 5. નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દોમાં આપો. (4)
(a) "ઓન ધ જોબ" તથા "ઓફ ધ જોબ" તાલીમ પ્રક્રિયા વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો. (જુઓ પ્રકરણ-17)

(b) મૌખિક વાર્તાલાપના લાભલાભ ની યાદી તૈયાર કરો. (જુઓ પ્રકરણ-18)

પ્રશ્ન 6. નીચે જણાવેલા બે પ્રોજેક્ટમાંથી કોઈ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. (6)

(a) તમારા વિસ્તાર ના પર્યટન આયોજકોની યાદી તૈયાર કરો. તપાસ કરો કે તે કેટલા પ્રકારના છે તથા એ જાણકારી પણ મેળવો કે કોરોના મહામારી ને લીધે તેના કામકાજ પર કેવી અસર થઈ છે.

(b) દેશના વિવિધ ભાગોમાં લોકપ્રિય ખોરાકની (વ્યંજનની) યાદી તૈયાર કરો, તમારી નજીક ના કોઈ રેસ્ટોરંટ માં જાવ તથા એ બાબતની જાણકારી મેળવો કે આ બધા વ્યંજનો ત્યાં મળે છે કે નહીં.

કાયદો એક પરિચય
Introduction to Law
(338)
શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી
Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20
Max Marks: 20

- સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.
(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો.

- પ્રશ્ન .1 નીચે આપેલા પ્રશ્નો માથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો મા આપો. (2)
a) ભારતીય બંધારણ ની પ્રસ્તાવના બંધારણ ના દુલાપીયા તરીકે કામ કરે છે. ઉદાહરણ સાથે સમજાવો . (જુઓ પાઠ -18)
b) એક સંસ્થા કોઈ એક કર્મચારી ને તેના જન્મસ્થળ ના આધાર પર પ્રમોશન નથી આપી રહ્યા જો આવું હોય તો તેઓ કયા મૂળભૂત અધિકાર નું ઉલ્લંઘન કરે છે? અને તે અધિકાર ની જોગવાઈઓ જણાવો . (જુઓ પાઠ -19)
- પ્રશ્ન .2 નીચે આપેલા પ્રશ્નો માથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો. 2.
(a) બંધારણ ની વ્યાખ્યા આપો અને બંધારણ ની વિભાવના સમજાવો . (જુઓ પાઠ 18)
(b) બંધારણ ધ્વારા આપવામાં આવેલ છ મૂળભૂત અધિકારો જણાવો . એવી પરિસ્થિતી ઓનો ઉલ્લેખ કરો જેમાં તેને સ્થગિત કરી શકાય છે. (જુઓ પાઠ 19)
- પ્રશ્ન 3. નીચે આપેલા પ્રશ્નો માથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નોનો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો . 2
(a) સજાના સુધારાત્મક સિધ્ધાંત ના બે ઉદાહરણ આપો: (જુઓ પાઠ -7)
(b) "ફોજદારી કાયદો સમાજ માં શિસ્ત જાળવવા માં મદદકરે છે. આ વિધાન ના સંદર્ભ માં ફોજદારી કાયદા નો સિધ્ધાંત સમજાવો. (જુઓ પાઠ 8)
- પ્રશ્ન 4 નીચે આપેલા પ્રશ્નો માથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો ઉતર આશરે 100-150 શબ્દો માં આપો.4
(a) ઘરેલુ (Domestic) કાયદા ના સ્ત્રોત કયા છે ? ઘરેલુ કાયદા ને કેવી રીતે લાગુ કરી શકાય છે? (જુઓ પાઠ -9)
(b) નીચે આપેલા શબ્દો સમજાવો.
1) સંઘ સૂચિ
2) સહવર્તી સૂચિ
- પ્રશ્ન 5 નીચે આપેલા પ્રશ્નો માથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100-150 શબ્દો માં આપો. 4
(a) અમે સજા ના ભય સાથે સંભાવિત ગેરરીટી ઓને પ્રેરણા આપી ને ગુનાને અટકાવી શકીએ છીએ . જો હા તો તમારા જવાબ ની તરફેણ માં બે દલીલો લખો. (જુઓ પાઠ)
(b) " નાગરિકો ના સર્વાંગી વિકાસ માટે મૂળભૂત અધિકારો મહત્વપૂર્ણ છે," મૂળભૂત અધિકારોની જરૂરિયાત અને મહત્વ સમજાવો.
- પ્રશ્ન 6. નીચે આપેલા પ્રોજેક્ટ માથી કોઈપણ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. 6.
(a) કોલમ A માં બંધારણીય ઉપાયો નો અર્થ આપેલ છે. કોલમ B માં બંધારણીય ઉપાયો ના નામ લખો કે જે અર્થ સાથે સંબંધ ધરાવે છે.

	કોલમ A	કોલમ B
--	--------	--------

	ઉદાહરણ : સુપ્રીમ કોર્ટ અને હાઇકોર્ટ રીટ કરી શકે અથવા આદેશ આપી શકે.	બંધારણીય ઉપાય
1	એક વ્યક્તિ ને શારીરિક સ્વરૂપ માં અદાલત માં હાજર કરવાનો રાજ્યાં તરફ થી આદેશ.	
2	પોતાના કર્તવ્ય નું પાલન કરવા માટે કોઈ ને સુપ્રીમ કોર્ટ તરફ થી આદેશ.	
3	કોઈ વ્યક્તિ ને જાહેર ઓફિસ માં કામ કરતો રોકવા.	
4	જણાવવા માં આવે કે શું ચાલી રહ્યું છે....	
5	સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા એક અદાલત તે કાર્યવાહી રોકવાનો આદેશ કે જે તેમના અધિકાર ક્ષેત્ર ની બહાર છે.	

(b) કોલમ A માં એવી સ્થિતિ છે જેમાં રાજ્યની નીતી તેમજ સિધ્ધાંતો નું ઉલ્લંઘન થાય છે. કોલમ B માં તે રાજ્ય ની નીતી કે સિધ્ધાંત નું નામ લખો જેનું ઉલ્લંઘન થાય છે.

	કોલમ A	કોલમ B
	ઉદાહરણ . 12 વર્ષ નું બાળક કામ કરે છે. અને ભણતો નથી .	ગાંધીવાદી સિધ્ધાંત
1	એક ગામ કે જે પંચાયત ના કાર્યો નું સંચાલન કરતું નથી .	
2	કોઈ વ્યક્તિ ની જીવિત રહેવા માટે નોકરી અને આશ્રય નથી મળતો.	
3	એક સંસ્થામાં પુરુષ કર્મચારી જેટલું જ કામ અને હોદ્દો ધરાવતી મહિલા કરતાં પુરુષ કર્મચારી ને વધુ વેતન ચૂકવાય છે°	

4	એક રાજ્ય સીમાવર્તી દેશોની બાબત માં હસ્તક્ષેપ કરે છે.	
5	એક ઐતિહાસિક સ્મારક ને નુકસાન થયેલ છે.	
6	લઘુઉદ્યોગ ને ચલાવવા માટે સહાય નથી મળી રહી.	

પુસ્તકાલય તથા માહિતી વિજ્ઞાપન

Library and information science

(339)

શિક્ષક દ્વારા અંકિત મૂલ્યાંકન કસોટી

Tutor Marked Assignment

કુલ ગુણ :20

Max Marks: 20

સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપવા જરૂરી છે દરેક પ્રશ્નો ના ગુણ તેની સામે આપેલા છે.

(2) ઉત્તરવહી ના પ્રથમ પાનાં ઉપર તમારું નામ. અનુક્રમ નંબર ,અધ્યયન કેન્દ્ર નું નામ અને વિષય સારા અક્ષરો માં લખો

પ્રશ્ન 1 નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40-60 શબ્દો માં આપો . (2)

- આપે હમણાં જ એક કોલેજ ના ગ્રંથાલય માં નોકરી શરૂ કરી છે વિદ્યાર્થીઓને વાંચન સામગ્રી ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આપ કયા પગલા લેશો. (જુઓ પ્રકરણ 2)
- મુક્તપ્રવેશ પદ્ધતિ દરેક પુસ્તકાલયને તેના હેતુ ઓ ની પ્રાપ્તિ માં મદદ કરે છે. ગ્રંથાલય વિજ્ઞાન ના સૂત્રો ના સંદર્ભે વ્યાખ્યાયિત કરો. (જુઓ પ્રકરણ4)

પ્રશ્ન 2 નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 40- 60 શબ્દો માં આપો. (૨)

- ડિજિટલપુસ્તકાલય ની વેબસાઇટજુઓ . “ વિકલાંગ વાંચન સેવાઓ “ સંબંધિત માહિતી શોધો . (જુઓ પ્રકરણ3)

- કરન્ટકનન્ટેન્ટસ કનેક્ટ એ એક વર્તમાન જાગૃતતા ડેટાબેઝ છે. તેની વેબસાઇટની મુલાકાત લઈ તેની કોઈ પણ ચાર વિશેષતાઓ વિશે લખો. (જુઓ પ્રકરણ 8)

પ્રશ્ન 3 નિમ્નલિખિતપ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે40 -60 શબ્દો માં લખો. (2)

- વૈજ્ઞાનિક તથા તકનિકી પદો માટે નો મેંકગ્રોહિલ શબ્દકોષ છે. તેની વેબસાઇટશોધો તથા તેમાં શામિલ એસ અને ટી (S & T) વિષયોની યાદી તૈયાર કરો. (જુઓ પ્રકરણ 7)
- "રાષ્ટ્રીય એકેડમીક પ્રેસ"ને વેબ પર શોધો. તેની મૂળ કંપની , મુખ્ય મથક તથા વિવિધ પ્રકાશનો વિશે લખો. (જુઓ પ્રકરણ 8)

પ્રશ્ન 4 નિમ્નલિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100 – 150 શબ્દો માં લખો. (4)

- ડિજિટલ લાયબ્રેરી ઓફ ઇન્ડિયા “ ની વેબસાઇટ જુઓ. તેના ઇતિહાસ , પ્રકાર, વિષયો, સાહિત્ય ની ભાષા તથા વિતરણ વ્યવસ્થા નું સ્વરૂપ વ્યાખ્યાયિત કરો. (જુઓ પ્રકરણ 3)
- કોઈ સાર્વજનિક પુસ્તકાલયમાં જાઓ . શબ્દકોષ , વિશ્વકોષવાર્ષિક રોજમેળ તથા હસ્તપત્રો બધા ના બે.બે નમૂના શોધો. દરેક ના નામ પ્રકાશક, હેતુ તથા વિશેષ સૂચના ઓ વિશે લખો . (જુઓ પ્રકરણ 7)

પ્રશ્ન 5 નિમ્ન લિખિત પ્રશ્નો માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો ઉત્તર આશરે 100 – 150 શબ્દો માં લખો. (4)

- ઇન્ટરનેટ ના માધ્યમ દ્વારા એક મહાવિદ્યાલય (યુનિવર્સિટી) તથા એક કોલેજ ના પુસ્તકાલયની મુલાકાત લો. બંને ના નામ તથા સંબંધિત યુ.આર. એલ (URL) માહિતી આપો. નિમ્ન લિખિત બાબતે બંને પુસ્તકાલયો ની સરખામણી કરો.

- વાચક સલાહકાર સેવા
- ડિજિટલ સંદર્ભ સેવાઓ
- વેબ 2.0 સાધનો (tools) (જુઓ પ્રકરણ 14)

b) ગમે તે આઠ પત્રિકાઓ (journals) ની વેબસાઇટ જુઓ. દરેક ના નામ, વિષય, પ્રકાશક, તથા પત્રિકા નું સરનામું શોધો તથા લખો. (જુઓ પ્રકરણ 8)

પ્રશ્ન- 6 આપેલા પ્રોજેક્ટ માથી ગમે તે એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો .

6

a) દિલ્હી વિશ્વવિદ્યાલય પુસ્તકાલય (DUPLS) ની વેબસાઇટ (crl ,du.ac.in) જુઓ.. તેમાંથી રિમોટલોગીન, નિયમ તથા વિનિયમ, માહિતી સાક્ષરતા કાર્યક્રમ, પુસ્તકો, ની નવી આવૃત્તિ ઈપુસ્તક ખરીદવા ની નીતિ તથા તાલીમીકાર્યક્રમો વિશેની માહિતીની નોંધ તૈયાર કરો . (જુઓપ્રકરણ 14)

b) સંસ્થાકીય ભંડાર એ એક ઓનલાઇન માહિતી છે જે મૂળ શોધગ્રંથો, શોધનિબંધો, ઇપ્રિન્ટ વગેરે ના ડિજિટલ સંગ્રહ ને ઓનલાઇન પ્રાપ્ત કરાવે છે. “ રાષ્ટ્રીય વિજ્ઞાન ડિજિટલ પુસ્તકાલય “ (NSDL) ની વેબસાઇટ (<http://nsdl.niscair.res.in>) જુઓ. NSDL માં જમા થયેલા પ્રકાશનો, સોફ્ટવેર તથા વિષયો નું વિવરણ તૈયાર કરો. (જુઓ પ્રકરણ 8)